ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4902 — ՄԱՐՏ 23/5 ԱՊՐԻԼ 1902 — ՇԱԲԱԹ — 26 ԶԻԼՀԻՃՃԷ 1319 — ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4902

درعلیه‌ده غلطه ده آره‌ویلك غزه‌ته‌سی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որեւէ գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Գալաթիա, Նարատունկեան խան

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ. 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ եւ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պարոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղրշ.
» » » »	վեցամեայ	70 »
» » » »	եռամեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆրշ.
» » »	վեցամեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստային փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդացիր վերաբերի:

Մանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ. 20

ԱՋ ՈՒ ԶԱԽ

ԳՈՒԱԳԱՆԱՀԱՅԵՐԷՆ ԱՌԱՋ

Ընդարձակ սալօն մը, իրիկուան դէմ, Բերայի գեղեցիկ փողոցներէն մէկուն մէջ: Եարէն տեւողի ուռացիկ ու պոռոտ յարդարանք մը չորդին: Կարասիներու, գեղօրներու, պատկերներու, լուսանկարներու եւ սրահակներու ամենարդաչնակ խառնուրդ մը՝ որուն վրայ ամէն բան կարելի է դնել, բայց ճաշակ: Մէկ խօսքով, գաւառացի ջոջ վաճառականի սալոն մը, ուր կաղնիէ թաչեպատ թիկնաթոռի մը մէջ թաղուած է Տիկին Մաքրուհի Զարիփեան, թարմ, գեղեցիկ, կեղծ-զարդացման մը տէր, հազիւ երեսուներ զլած: Չորս տարի առաջ ամուսնացած է Զարիփեան Գարիկ էֆէնտիի հետ, մանիֆաթուրայի մեծ վաճառական մը՝ որուն հօրը հարիւր կ'ըսեն թէ բոլոր ոսքով Պոլիս եկած է ծնողավարէն: Բնիկ Պոլսեցի եւ էնամի ընտանիքի զաւակ, Տիկին Մաքրուհի աւելի կարդ մը հաշիւներու բերմամբ կընդած է այդ ամուսնութիւնը, առանց սակայն մաքուր հարիւր մը կարենալ պահելու:

Իրիկուան այդ պահուն տիկինը զրաված է օրուան թերթի մը ընթերցմամբ: Զինքը չանգրդուող կոզոն է Ազգ. Հիւանդանոցի Նուաղանդէսին վերաբերող հատուած մը զոր տասն անգամ է կը կարդայ, ամէն մէկ ընթերցումէն վերջ կարճառու երազանքի մը մէջ թաղուելով:

Կ'անցնի տասը վայրկեան մը: Տիկինը միշտ նոյն հատուածին վրայ է: Ցանկարծ դուռը կը բացուի, եւ հանդիսաւորապէս ներս կը մտնէ փառաւոր փոր մը՝ որ կարծես օպտյուած եւ մէկ կողմէն միւսը հատոսկի չղթայով մը կարուած ժիլէէ մը դուրս պոռթկալ կ'ելլատի: Անոր կը հետեւին երկու կարճ ու լեցուն արուքներ, եւ ի վերջոյ կը յայտնուի նոյն ինքն Գարիկ էֆէնտի Զարիփեան, կարճահասակ, տարաբարեան կերպով գէջ մարդ մը՝ որ ամէն ջանք կ'ընէ գլուխը ուսերուն վրայ բարձր բռնելու: Ամբողջութիւնը կատարեալ ճարպի կոյտ մը ապառորութիւնը կը թողու: Ցոլնած է. Փչալով կը նետուի կնոջմէն քիչ հեռու դրուած թիկնաթոռի մը վրայ ու կ'ըսէ.

—Իւֆ... հազի ելլելիք բան է չիտակը... աս ինչ տաք... գծո՛նք...:

Ցեռոյ դրպանէն խոշոր կարմիր թաշկինակ մը հանելով ճակտին քրտինքը կը սրբէ ու կը շարունակէ.

—Բանթաֆներս բերել տայիր Մաքրի՛կ... սառուներուս վրայ կենալու հալ չունիմ...

—Հիմա ալ ալօճնը պիտի խանդակեմ, —կը պոռայ կինը՝ որ արդէն իսկ չար նայուածք մը դրած է ամուսնին թաշկինակին. հոս բօթին կը հանուի... ամէն բանը թաշկինակիդ նմանցու նայինք... ձերմակը առնես նէ չըլլար, անանկ չէ, —ինչ կ'ըսէ սեմսոնը... ջոջ վաճառականս... մանիֆաթուրաճի... թաղականցս... հայ—լայֆ... ուֆ... մէյ մըն ալ ինծի՛ հարցուր:

Գարիկ էֆէնտի՝ որ արդէն իսկ փոթորիկ մը կը գուշակէ, ալաչաւոր չէտ մը կու տայ ձայնին.

—Աստուածդ սիրես Մաքրիկ, նորէն մի՛ սկսիր: Արդէն հոգիս ելեր է... սալօնդ ալ որը պիտի ըլլայ... ես չեմ մի փարան խարճողը... ես իմ հանդիսաս կը նայիմ:

—Զորս տարի է, չո՛րս... ամէն օր կը պառամ... ինչ կ'ըսեն տեսնողները... կարմիր թաշկինակս ալ ինչ պիտի ըլլայ... հիմակ ալ սալօնը բօթին հանել մը եկաւ... չիտակը ապառաւորներէն խանիկս կու գայ կոր...

—Վաղ անցի, հոգիդ սիրես վաղ անցի... չեմ հաներ... չեմ հաներ... վե՛սկալամ... տահա՛... պրպտ տեղը եկաւ... մինակ, թաչկինակին մի՛ դիպչիր... ան ալ թող իմ ըսածս ըլլայ...

—Արդէն ո՞րը քու ըսածդ չըլլոր կոր... ո՞րը...

—Մաքրիկ... եա՛ վրամ... ինչո՞ւ աստանի կ'ըսես... ի՞նչ ուզեր ես տէ չէ՛ եմ ըսեր... հիմա... այս վարկեանիս... ուզէ՛, եթէ փարաք ունիս փորձելու... չընեմ նէ ան ատեն...

—Աղէկ... խօսքիդ տէ՞րն ես էա:

—Քանի որ այո՛ կ'ըսեմ...

—Լա... Հիւանդանոցի նուագահանդէսին Կարգադիր Մատնախուզը...

Գարիկ էֆէնտի կը դանդաղի ու կը հարցնէ՝ դող եւաց.

—Նորէն փարա՞...

—Տեսա՛ր,— կը պատասխանէ կինը՝ յաղթական չէչտով մը,—սեսա՞ր... տուկաւին խօսքս չաւարտեր...

—Ճանրամ դուն ինծի մի՛ նայիր... Է՛էյ... ինչ է եղեր Կարգադիր Մատնախուզը...

—Ինչ պիտի ըլլայ, տանանկ զրկեր է... անցած տարի չէ՛ ըսիր նէ, գնեմ այս տարի...

—Աղէկ, աղէկ... ինչ որ է... անգամ մը բաած գտնուեցայ...

—Ուրեմն պիտի երթանք այս տարի:

—Մեղքերնուս:

Եւ ոտքի ելլելով ձեռքերը տարտին դրպանը կը դնէ, ու կը սկսի պտտիլ սալօնին մէջ: Քանի մը վայրկեան անուղղութենէ մը վերջ, Տիկինը որ կրկին լրագրիը ձեռք առած է, կ'ըսէ.

—Այս տարի Բրիթիշեանի մէջ պիտի ընենք... որպէս զի եկողները քիչ մը աւելի հանդիստ նստին... երեւցածին նայելով չատ աղուոր պիտի ըլլայ...

—Ինչո՞ւ չընեն... մէկ լիրան ալ աղուոր է...

Ու նորէն թիկնաթոռին մէջ կը տեղաւորուի:

—Ճանրամ դուն ալ... ինչ կ'ըլլայ... Հիւանդանոցին նպաստ մը...

—Աղէկ, թող առնեն, ըսելիք չունիմ... բայց թող գտնէ քիչ մը երախտագէտ ըլլալ գիտնան... աս առաջին անգամը չէ՛ որ փարա կու տամ կոր Հիւանդանոցին... մոռցա՞ր... չըսե՞ս... Ամենայն փարա տուի... ա՛ս Հիւանդանոցինն է ըսին առին... ա՛ս դպրոցինն է ըսին առին... ա՛ս եկեղեցիինն է ըսին առին... տահա անցածներս չէլ չիլ մէնիտիլ մը ցնծացնիք խղդիլի համար... կու տանք կոր... մինչ ալ բարերարութիւն կ'ընենք կոր... բայց փոխարէնը...: Սպասեցէք որ երեկոն մտանենք... հոգերնին անդամ չբրին... վերջապէս տիպտուեցայ է՛ս իրենց հանկցնել որ սա Երբորդութիւն եկեղեցիին բակը մէյ-մէկ կաղ մը դնեն... անուանս ալ վրան իբր բարերար... ինչ կ'ըլլար որ... պոլ պոլ չէյրէկիներս, մէհթիէներս տարին... խուրուչնցներուն անուանը պիտի չեմ տար... չէ՛ վայլեր. ո՞ր մարդդ այդչափ դրամ տուած է եկեղեցիին, դպրոցին...: Հա՛ ըսին, չէ՛ ըսին, իրարու վրայ նեռուցին, մէհմէտոր մնաց... նոյն իսկ ծախքն ալ վրաս առնել ուզեցի... տահա որոշում մը պիտի տան... Անխելքները... չեն մտածեր կոր... Զարիփեան անունը պատիւ կը բերէ. եկեղեցիին... պատիւ՞ ուրիշ բան չէ... հօր ինչ պիտի ըլլայ... էշն ինչ դիտէ նուշն ինչ է...

Տիկինը՝ որ վարժուածի երեւոյթով մը հարցնէ է որ քաղաքին չունեցայ տառնձին գործելու...

—Բնու՞ս մի՛ վախնար, մեր ազուն պէս կը սիրենք քեզ ու Ռօզի տեղ դրած ենք:

—Անդիրը անոր վրայ կը դառնայ:

—Արդէն աղէկ զատ ս եւ է թնդիր չպիտի չանգրդուէր մեզ:

—Եթէ Ռէժիսի վրայ դառնար թնդիրը:

—Ան ալ մե՞ր աղջիկը չէ:

Կապար զղջալէն վեճակի մը մատնուած, սկսաւ խօսիլ.

—Մատուրնէն երկու օր առաջ, Ռօզ նեռմակ մը յանձնեց ինծի, պատուիրելով որ իր մեռնելէն երկու օր յետոյ բացուի:

Ժէրօմ եւ Մարիան ոտքի եկան չափազանց յուզուած:

—Ռօզի կողմէ գրուած նեռմակ մը ունիս քովդ:

—Այո՛:

—Իր վերջին մտածումները կը պարունակեն:

—Այո՛:

—Մինչեւ հիմա ինչո՞ւ պահեցիր այդ նեռմակին գոյութիւնը:

—Իմ պարտակութիւնս էր, որովհետեւ հաստատ էի թէ ամուսինս չունենայ տառնձին գործելու...

—Ես քու տեղդ ըլլամ բերան անգամ չեմ ծռեր:

—Ինչո՞ւ չծռեմ.... կը դարձնեմ պիտի... փարա՞ է սա... փարա՞...

Ու բարկութեան թափով մը ոտքի ելլելով նորէն կը սկսի պտտիլ՝ գլուխը կուրծքին փակցուցած: Կինը պտաղողով իր չարժումները կը դիտէ: Բարերաղդաբար Գարիկ էֆէնտի չուտ կը հանդարտի, եւ ընդհատուած խօսակցութիւնը ձեռք կ'առնէ հանգիստ, խեղճուկ ձայնով մը.

—Ինչ է նէ Մաքրիկ, քանի որ պիտի երթանք, հիմակուընէ մտածենք ընկերները... անանկ ալ լիրան պիտի երթայ, անանկ ալ... գմեմ մերիններն ալ թող օր մը տանան... աս տարի տեղերնին ալ չատ է եղեր կ'ըսէիր կոր...

—Այո՛, անանկ զրեր է լրագիրը...

—Տահա՛ ապէկ եա... հիմայ որա՞ չենք... քանի հոգի պիտի տանինք հետերնիս...

—Քանի՞ հոգի պիտի տանինք... ես ու դուն երկուքս...

—Երկուքս ալ ազատը... եղաւ չորս...

—Սպասուհին ալ... եղաւ հինգ...

—Կը դիտեմ ի՞նչ լիրան կ'երթայ կոր պէ՞... հոյ կէսը Պատատեանները պէնտիրմէն կ'ընե՞մ եա... ինծի Գարիկ կ'ըսեն...

Ցեռոյ, քիչ մը առեն մտածելէ վերջ կ'ուսուցնէ.

—Անապա տահա՞ մի՞ կրնանք պարապարք առնել:

ԱՐՇԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

ԶԻԿԶԱԿ ՆՕԹԵՐ

ԳԻՐՔԻ ՄԸ ԱՌԹԻՒՆ

Առանց այլեւայլի պէտք է ընդունիլը, դասակիրքերը, — իրենց քաջատան տեսակ ապաշրջութիւններով, «քրիստոնեայ եւ հոխացեալ» հրատարակութիւններով, ու դեռ հաղորդումներ անթիւրի տեղեկութիւններով, — մասնաւորապէս ամէնէն դէշ տեղը կը զործէն կոր ազգ մէջ: Հանդուգնութիւնս համար, — խօսքը մասնաւորելով մինակ հայերէնի առաւելութեան ճիգին, — փարձեցէք պզտիկ շարադրութիւն մը գրել տալ ս եւ է դպրոցի մը ամէնէն յաջողակ աշակերտին, այն տեղի պիտի հանդուիլ թէ ազգը գլուխը դրդիչական ինչ ալ ուզուտած ճաշակով մը ու փիրակտիական ինչ պլանդակ կանոններով լեցուած է: Առանցմէ ամէնէն գրաւեալ անգամ, կէսադրութեան ամենասարբական կանոններուն մէջ, տեսաղ սխալներ պիտի ընէ: Ասիկա անարդանք մըն է մեր դրատնչիկ ու բանասէրեալ ժողովուրդին, բայց պիտուր իրականութիւնը ան է որ ան տասնակ է: Ու սարը սրատաղը արշաւ մը որ հայկաբանի տեսնենով զանազան վարժարաններու մէջ իրենց բոլոր հաստատող անգրաղէտ սիրացուներուն են,—արդեն իրենց աշակերտներէն առաջ, իրենց շլեակ չիտակ տող մը բան գրել չեն կրնար,— նոյնպէս մըն ալ մեր դպրոցներուն մէջ լեցուած ընթերցանութեան ու շարադրութեան այն դասագիրքերն են, որոնք ծաղիկի չափ գոյն ու իրենց էջերուն չափ տեսուն ունին: Եւ ամէնէն դէշը, այդ դասագիրքերէն ամէնքն ալ իրենց յատուկ քիրակտերութիւն մը, լեզու մը, ոճ մը ունին, կամ տասնցմէ եւ ոչ մէկը: Այս պայմաններուն մէջ, յանցաւորները ապահովարար տղաքը չեն, երբ չեն կրնար չնորհքով երկու տող բան գրել, — նոյն իսկ անանկներ, որոնք տաղանդներ են, ու մէկակուրով կրնան բան մը ըլլալ: Ու մինակ Ս. Գասամանեանի «Հատաքածո»-ները չէ՞ որ օրինակ պիտի կրնան ըլլալ այն ազարմելի դասագիրքերուն, որոնք դասած թիմնուած են մեր դպրոցներուն մէջ, ամէնէն դէշ, ամէնէն անբաղդատ նախիրը դործելով ազգ դպրոցական ճաշակին մէջ:

Ուրիշ ամէն տեսակէտ մէկդի թողելով, երբ մարդ աչք մը պտտիլ այդ դասագիրքերուն մէջը, ամէնէն առաջ աչքի զարնելիք բանը պիտի ըլլայ լեզուի այն լաֆիրինթոսային անկանոնութիւնը ու անճաշակ խառնուրդը, որով կը խրդզուին անոնք: Հազ մարդ կը հարցնէ թէ, հեղինակները իրենց դործին ա՞րքան ապէտ ու անպատրաստ ծանօթութիւնով մին է որ ճաշակաց եղած են:

* * *

Ընթերցանութեան երկու պզտիկ գիրքեր են որ առիթ կուտան այս խորհրդածութիւններուն. գիրքերը՝ որոնք,—դարմանալի զարուզարութիւն, — ճշմարիտ ու անհաւասարի բացառութիւններ են բնութերցանութեան գիրքերու անհամար բազմութեան մէջ; հակառակ իրենց զասագիրքի մը պիտի ունենան, իբր «նախակրթարանի աղջիկաց» եւ «նոխակրթարանի երկու սեռի ազգ դպրոցներուն համար» «Ճոխ պատկերներով զարդարուած» «Դպրոցի Գիրքը»:

Ցառաջաբանները կը բանեն հանդուսաւոր համար թէ, լեզուն ո՞ր բան լեցուն զանակցութիւնով մին է որ հեղինակը ճարտաց եղած է պատրաստելու իր գիրքերը, որոնց գոյութիւնը, գիրքերու տարեգրութեանց մէջ, կը զարմացնէ զիս, ու առաջ հանելը է որ կը փորձու իմ խօսքը ընել այդ երկու պզտիկ դպրոցի գիրքերուն, որոնք զեղեցիկ հիմնաքարեր են, ընթերցանութեան ու շարադրութեան համար պատրաստուած դասագիրքերուն մէջ: Գիրքերուն նիւթը կը կազմեն պատմութիւններ, խոստակցութիւններ, անանց վրայ բացատրութիւններ, եւ հարցումներ, բանական յաջող բնորդութիւններով: Լեզուական պզտիկ թերութիւններէ մը դատ, միօրինակ ու կանոնաւոր ոչխարհարար մը կը տիրէ գիրքերուն մէջ,— միակ ու առաջնակարգ կերպով անհրաժեշտ բանը ս եւ է դասագիրքի մէջ: Պատմութեան նիւթերը, հարցումները ու գծուած բառերու բացատրութիւնները ազգ մարդին չատ մտիկ են, այնպէս որ ալ ազգը այսուհետեւ «ծոտրակ» բսելով «գլխուն եռեւի կոզմի» չեն հասկնար, ինչպէս anatomiste վարժարան մը կը թարգմանի ակէ առաջ: Տպագրական քիչ մը բաղմութիւն տեսնելը պէտք է չակուին երկրորդ տպագրութեան մը մէջ, ու լեզուական այն պզտիկ թերութիւնները տրուած կան գիրքին մէջ, ազէկ կ'ըլլայ որ անհետանան, գիրքերուն լեզուն տիրաղջոյին ու մանրախուզորէն վերաձեւով ընթացիկ ու բնդունուած ոճիարարարին:

Պատկերները, որոնք թէպէտ դասագիրքերու յատկանիշն է որպէս պատկերները չեն, ամէնէն մեծ թերութիւնը կը կազմեն գիրքերուն: Փորագրիչը, երկայն մազով, եւ տարօրինակ արտայայտութիւններով անանկ քիթ-բերանով մը չիներ է ապց, մարդոց, պզտիկ աղջիկներու, որոնք չեմանչէն նմանելու համար պոչ մը պակաս ունին մինակ: Առանկ որ, մեր տղաքը անանց վրայ նայելով կրնան մտածել թէ, ո՛ւր տեղի մարդիկ են ա՞նոնք կամ ինչ տեսակ «զէպէք»ներ են, որոնք իրենց չեն նմանիր: Կան անանց մէջ, որոնց ականջը քիթին կամ աչքին տեղ դացած է, եւ փոխադարձարար, պատարանը բացի, վրան սա ազդերը դրուած տեսայ. «Այս նեռմակը բանալ այն տանն մրայն, երբ վասնդ կը սպառնայ Ռէժիսի:»

—Վասնդ կը սպառնայ մի՞:

—Խոստացայ թէ Ռէժիսի վասնդի մէջ էր ա բացի նեռմակը: Զայն կարդալէս յետոյ սկսայ դողալ եւ խելքս կորնցուցի... Յետոյ հոս եկայ:

Ժէրօ՞ն ցուրտ ու գմնդակ դէմք մը առած, ձեռքերը երկարեց Կապարի, ըսելով.

—Տո՛ւր նեռմակը:

Ու Կապարը յանձնեց Ռօզի նեռմակը. հանդարտ ցոյց տուած պատարիներուն, Ժէրօմի մտաները սկսան զղղոցել, երբ Ռօզի նեռմակը զդաց ձեռքերուն մէջ: Իսկոյն ճանցցաւ իր աղջկան գիրը ու մրմնջեց.

—Մարիան, տիկա Ռօզին գիրն է:

Մարիան այլայլած, աչքերը լեցուած, նայեցաւ նեռմակին գրին ու ըսաւ.

—Այո՛, անոնն է:

Ու երկուքը մէկանց հանրուրիցին Ռօզին նեռմակը: Ցեռոյ Ժէրօմ կարդաց ցած ձայնով, Մարիանի հանած, որ աչքերը զոցած մտիկ կ'ընէր: Ժէրօմ քաջութիւն չունեցաւ նեռմակին մինչեւ ծայրը կարդալու:

—Մարիան, դուն քաջութիւն պիտի ունենաս մինչեւ վերջը կարդալու:

—Ո՛չ, պատասխանեց Մարիան:

—Սա նեռմադատութիւնը թէ «Իմ սիրելի Ռէժիսիս համար անձնասպան եղայ» ապացոյց մին է թէ Ռէժիսն կրնայ կարդալ այս նեռմակը, ինչ որ ալ ըլլան անոր պարունակած յայտնութիւնները:

—Ժէրօմ, տարիս տանելի պատիժ մը պիտի ըլլայ Ռէժիսին համար:

—Զեմ գիտեր թէ այս նեռմակին պարունակութիւնը, բայց կը գուշակեմ առաջին բառերէն: Կապար, կ'ըսէր թէ Ռէժիսն արժանի չէ այդ պատիժին, ուրեմն կարդա այս նեռմակը, որպէս զի մենք ալ համոզուինք:

Կապար լուռ մնաց եւ չհամարձակեցաւ Ռէժիսը պաշտպանել:

(Շարունակելի)

ԳԻՒԼ ՄԱՐԻ

— 31 —

ՌՕԶ—ՄԱՆՕՆԻ ՎՐԷԺԸ

Դ

ՍԱՂԿԱՁԱՐԻ ԱՂՋԻԿը

Կապար երբ մօտեցաւ Ժէրօմի տան, զգաց որ մէկը կը քաշէր թեւէն եւ ծանօթ ձայն մը կ'ըսէր.

—Բեզի կուգայ... Հիւանդ եւ... Կ'երեւայ թէ աղէկ եսիմա...

Ժէրօմն էր խօսողը: Կապար չպատասխանեց: Կոկորդը կը սեղմուէր ու սիրտը անձկութեան կը մատնուէր: Իր դէմքը այնքան այլայլուած ու այնքան տխուր արտայայտութիւն մը առած էր որ Ժէրօմ վախ զգացում մը ունեցաւ:

—Ինչ, նոր դժբախտութիւն մը կայ:

Եւ որովհետեւ Կապար լուռ կը մնար, Ժէրօմ յարեց:

—Մայրդ մեռա՞ւ:

Կապար դլուխը ցնցեց, ու վերջապէս ինքզինքը դատելով, ըսաւ.

—Դուրս կ'ելլէիք. ես ալ խօսակիք ունէի ձեզի հետ:

—Բեզի դալէս յետոյ, պարար պիտի երթայի. բայց առապարելու դործ չունինք: Մեր տունը երթանք:

—Տիկին Պիւրկար տա՞ն է:

—Այո՛:

—Օրիորդ Ռէժիսը:

—Այո՛: Ինչու կը հարցնես, Կապար:

—Որովհետեւ, Ժէրօմ, պէտք է որ տիկին ոք տունը դտնուի:

—Շատ լաւ ներս մտնենք, բատ Ժէրօմ: Բայց մատանդութիւն կը պատռուես ինծի:

Ու երկուքը մէկանց պարտէզ մտան: Մարիան կ'ուշեասէր ճաշասրահին մէջ, իր աղջկան մահուան վիշտը մոռնալու համար քիչ մը:

—Պէ՞տք կայ Ռէժիսը հոս կանչելու անմիջապէս, հարցուց Ժէրօմ:

—Այո՛, անմիջապէս:

—Շա՛տ լաւ: Հիմա խօսէ՛ նայինք:

—Կրնայի լուռ մնալ եւ դործել, առանց խորհրդակից առնելու ձեզ, բայց այն դաղտնիքը, որուն իրաւունք եղած եմ ձեզ պահելու, այնքան ծանրակշիռ ու սարսափելի է... հիմակ ալ սալօնը բօթին հանել մը եկաւ... չիտակը ապառաւորներէն խանիկս կու գայ կոր...

—Վաղ անցի, հոգիդ սիրես վաղ անցի... չեմ հաներ... չեմ հաներ... վե՛սկալամ... տահա՛... պրպտ տեղը եկաւ... մինակ, թաչկինակին մի՛ դիպչիր... ան ալ թող իմ ըսածս ըլլայ...

—Արդէն ո՞ր քու ըսածդ չըլլոր կոր... ո՞ր...

—Մաքրիկ... եա՛ վրամ... ինչո՞ւ աստանի կ'ըսես... ի՞նչ ուզեր ես տէ չէ՛ եմ ըսեր... հիմա... այս վարկեանիս... ուզէ՛, եթէ փարաք ունիս փորձելու... չընեմ նէ ան ատեն...

—Աղէկ... խօսքիդ տէ՞րն ես էա:

—Քանի որ այո՛ կ'ըսեմ...

—Լա... Հիւանդանոցի նուագահանդէսին Կարգադիր Մատնախուզը...

Գարիկ էֆէնտի կը դանդաղի ու կը հարցնէ՝ դող եւաց.

—Նորէն փարա՞...

—Տեսա՛ր,— կը պատասխանէ կինը՝ յաղթական չէչտով մը,—սեսա՞ր... տուկաւին խօսքս չաւարտեր...

—Ճանրամ դուն ինծի մի՛ նայիր... Է՛էյ... ինչ է եղեր Կարգադիր Մատնախուզը...

—Ինչ պիտի ըլլայ, տանանկ զրկեր է... անցած տարի չէ՛ ըսիր նէ, գնեմ այս տարի...

—Աղէկ, աղէկ... ինչ որ է... անգամ մը բաած գտնուեցայ...

—Ուրեմն պիտի երթանք այս տարի:

—Մեղքերնուս:

Եւ ոտքի ելլելով ձեռքերը տարտին դրպանը կը դնէ, ու կը սկսի պտտիլ սալօնին մէջ: Քանի մը վայրկեան անուղղութենէ մը վերջ, Տիկինը որ կրկին լրագրիը ձեռք առած է, կ'ըսէ.

—Այս տարի Բրիթիշեանի մէջ պիտի ընենք... որպէս զի եկողները քիչ մը աւելի հանդիստ նստին... երեւցածին նայելով չատ աղուոր պիտի ըլլայ...

—Ինչո՞ւ չընեն... մէկ լիրան ալ աղուոր է...

Ու նորէն թիկնաթոռին մէջ կը տեղաւորուի:

—Ճանրամ դուն ալ... ինչ կ'ըլլայ... Հիւանդանոցին նպաստ մը...

—Աղէկ, թող առնեն, ըսելիք չունիմ... բայց թող գտնէ քիչ մը երախտագէտ ըլլալ գիտնան... աս առաջին անգամը չէ՛ որ փարա կու տամ կոր Հիւանդանոցին... մոռցա՞ր... չըսե՞ս...: Ամենայն փարա տուի... ա՛ս Հիւանդանոցինն է ըսին առին... ա՛ս դպրոցինն է ըսին առին... ա՛ս եկեղեցիինն է ըսին առին... տահա անցածներս չէլ չիլ մէնիտիլ մը ցնծացնիք խղդիլի համար... կու տանք կոր... մինչ ալ բարերարութիւն կ'ընենք կոր... բայց փոխարէնը...: Սպասեցէք որ երեկոն մտանենք... հոգերնին անդամ չբրին... վերջապէս տիպտուեցայ է՛ս իրենց հանկցնել որ սա Երբորդութիւն եկեղեցիին բակը մէյ-մէկ կաղ մը դնեն... անունս ալ վրան իբր բարերար... ինչ կ'ըլլար որ... պոլ պոլ չէյրէկիներս, մէհթիէներս տարին... խուրուչնցներուն անունը պիտի չեմ տար... չէ՛ վայլեր. ո՞ր մարդդ այդչափ դրամ տուած է եկեղեցիին, դպրոցին...: Հա՛ ըսին, չէ՛ ըսին, իրարու վրայ նեռուցին, մէհմէտոր մնաց... նոյն իսկ ծախքն ալ վրաս առնել ուզեցի... տահա որոշում մը պիտի տան... Անխելքները... չեն մտածեր կոր... Զարիփեան անունը պատիւ կը բերէ. եկեղեցիին... պատիւ՞ ուրիշ բան չէ... հօր ինչ պիտի ըլլայ... էշն ինչ դիտէ նուշն ինչ է...

Տիկինը՝ որ վարժուածի երեւոյթով մը հարցնէ է որ քաղաքին չունեցայ տառնձին գործելու...

—Բնու՞ս մի՛ վախնար, մեր ազուն պէս կը սիրենք քեզ ու Ռօզի տեղ դրած ենք:

—Անդիրը անոր վրայ կը դառնայ:

—Արդէն աղէկ զատ ս եւ է թնդիր չպիտի չանգրդուէր մեզ:

—Եթէ Ռէժիսի վրայ դառնար թնդիրը:

—Ան ալ մե՞ր աղջիկը չէ:

Կապար զղջալէն վեճակի մը մատնուած, սկսաւ խօսիլ.

—Մատուրնէն երկու օր առաջ, Ռօզ նեռմակ մը յանձնեց ինծի, պատուիրելով որ իր մեռնելէն երկու օր յետոյ բացուի:

Ժէրօմ եւ Մարիան ոտքի եկան չափազանց յուզուած:

—Ռօզի կողմէ գրուած նեռմակ մը ունիս քովդ:

—Այո՛:

—Իր վերջին մտածումները կը պարունակեն:

—Այո՛:

—Մինչեւ հիմա ինչո՞ւ պահեցիր այդ նեռմակին գոյութիւնը:

—Իմ պարտակութիւնս էր, որովհետեւ խօսացած էի այդպէս վարուելու... Այդ նեռմակը ինծի ուղղուած է եւ ձեզի չի վերաբերիր:

—Ինչ կ'ըսէ այդ նեռմակը:

—Անձկալի դաղտնիք մը կը յայտնէ, որ Ռօզի մահուան նկատմամբ ձեր ունեցած կասկածները կը փարատէ:

—Մենք ամենամեծ կասկած մը չունինք Ռօզի վրայ: Իր տնջատնեակին եւ Վիլլօրիէի տան մէջ դտնուած նեռմակներէն բան մը չհակասենք, եւ բնաւ մտքիներնուս չանցաւ թէ Ռօզ նորէն յարաբերութիւններ հաստատած ըլլայ Ժանի հետ:

—Լա... ըրեր էք այդ կասկածը չունենալով, որովհետեւ դիմքը նախատած պիտի ըլլայիք նոյն իսկ իր դերեզմանին մէջ:

—Բնվդ է այդ նեռմակը:

—Այո՛:

—Շատոնց ի վեր տեղեակ ես այդ նեռմակին պարունակութեան:

—Այս դիշեր մէյն նեռմակը կարդալով ու արտասուելով անցուցի ամբողջ դիշերը:

—Ինչու հաներ այդքան տանն սպասեցիր:

—Որովհետեւ երբ նեռմակին տառերն ու մէկակուրով կրնան բան մը ըլլալ: Ու մինակ Ս. Գասամանեանի «Հատաքածո»-ները չէ՞ որ օրինակ պիտի կրնան ըլլալ այն ազարմելի դասագիրքերուն, որոնք դասած թիմնուած են մեր դպրոցներուն մէջ, ամէնէն դէշ, ամէնէն անբաղդատ նախիրը դործելով ազգ դպրոցական ճաշակին մէջ:

* * *

Ընթերցանութեան երկու պզտիկ գիրքեր են որ առիթ կուտան այս խորհրդածութիւններուն. գիրքեր՝ որոնք,—դարմանալի զարուզարութիւն, — ճշմարիտ ու անհաւասարի բացառութիւններ են բնթերցանութեան գիրքերու անհամար բազմութեան մէջ; հակառակ իրենց դասագիրքի մը պիտի ունենան, իբր «նախակրթարանի աղջիկաց» եւ «նոխակրթարանի երկու սեռի ազգ դպրոցներուն համար» «Ճոխ պատկերներով զարդարուած» «Դպրոցի Գիրքը»:

Յառաջաբանները կը բանեն հանդուսաւոր համար թէ, լեզուն ո՞ր բան լեցուն զանակցութիւնով մին է որ հեղինակը ճարտաց եղած է պատրաստելու իր գիրքերը, որոնց գոյութիւնը, գիրքերու տարեգրութեանց մէջ, կը զարմացնէ զիս, ու առաջ հանելը է որ կը փորձեմ իմ խօսքս ընել այդ երկու պզտիկ դպրոցի գիրքերուն, որոնք զեղեցիկ հիմնաքարեր են, ընթերցանութեան ու շարադրութեան համար պատրաստուած դասագիրքերուն մէջ: Գիրքերուն նիւթը կը կազմեն պատմութիւններ, խոստակցութիւններ, անանց վրայ բացատրութիւններ, եւ հարցումներ, բանական յաջող բնորդութիւններով: Լեզուական պզտիկ թերութիւններէ մը դատ, միօրինակ ու կանոնաւոր ոչխարհարար մը կը տիրէ գիրքերուն մէջ,— միակ ու առաջնակարգ կերպով անհրաժեշտ բանը ս եւ է դասագիրքի մէջ: Պատմութեան նիւթերը, հարցումները ու գծուած բառերու բացատրութիւնները ազգ մարդին չատ մտիկ են, այնպէս որ ալ ազգը այսուհետեւ «ծոտրակ» բսելով «գլխուն եռեւի կոզմի» չեն հասկնար, ինչպէս anatomiste վարժարան մը կը թարգմանի ակէ առաջ: Տպագրական քիչ մը բաղմութիւն տեսնելը պէտք է չակուին երկրորդ տպագրութեան մը մէջ, ու լեզուական այն պզտիկ թերութիւնները տրուած կան գիրքին մէջ, ազէկ կ'ըլլայ որ անհետանան, գիրքերուն լեզուն տիրաղջոյին ու մանրախուզորէն վերաձեւով ընթացիկ ու բնդունուած ոճիարարարին:

Պատկերները, որոնք թէպէտ դասագիրքերու յատկանիշն է որպէս պատկերները չեն, ամէնէն մեծ թերութիւնը կը կազմեն գիրքերուն: Փորագրիչը, երկայն մազով, եւ տարօրինակ արտայայտութիւններով անանկ քիթ-բերանով մը չիներ է ապց, մարդոց, պզտիկ աղջիկներու, որոնք չեմանչէն նմանելու համար պոչ մը պակաս ունին մինակ: Առանկ որ, մեր տղաքը անանց վրայ նայելով կրնան մտածել թէ, ո՛ւր տեղի մարդիկ են ա՞նոնք կամ ինչ տեսակ «զէպէք»ներ են, որոնք իրենց չեն նմանիր: Կան անանց մէջ, որոնց ականջը քիթին կամ աչքին տեղ դացած է, եւ փոխադարձարար, վարագրիչին թանձանդքին համեմատ: Գատկերները, գասագիրքի մէջ, արդարեւ կարելի է խնայելով չմտածած ու մերդրուն նամակ մը ինչպէս կրնան ըլլալ ոգորելի զասագիրքերուն, որոնք դասած թիմնուած են մեր դպրոցներուն մէջ, ամէնէն դէշ, ամէնէն անբաղդատ նախիրը դործելով ազգ դպրոցական ճաշակին մէջ:

Ուրիշ ամէն տեսակէտ մէկդի թողելով, երբ մարդ աչք մը պտտիլ այդ դասագիրքերուն մէջը, ամէնէն առաջ աչքի զարնելիք բանը պիտի ըլլայ լեզուի այն լաֆիրինթոսային անկանոնութիւնը ու անճաշակ խառնուրդը, որով կը խրդզուին անոնք: Հազ մարդ կը հարցնէ թէ, հեղինակները իրենց դործին ա՞րքան ապէտ ու անպատրաստ ծանօթութիւնով մին է որ ճաշակաց եղած են:

* * *

Ընթերցանութեան երկու պզտիկ գիրքեր են որ առիթ կուտան այս խորհրդածութիւններուն. գիրքեր՝ որոնք,—դարմանալի զարուզարութիւն, — ճշմարիտ ու անհաւասարի բացառութիւններ են բնթերցանութեան գիրքերու անհամար բազմութեան մէջ; հակառակ իրենց դասագիրքի մը պիտի ունենան, իբր «նախակրթարանի աղջիկաց» եւ «նոխակրթարանի երկու սեռի ազգ դպրոցներուն համար» «Ճոխ պատկերներով զարդ

նկար ծոպերուն տաղնկարքովը սնճաարդելով աչնան եղտնակի տարուբերտ մթնոլորտը։

Կովերը, տանտիկիններու պէս, եւ անասուակ դամբուկները զեղին ծաղրն լսցուցած էին արդէն իրենց կարօտալոյր «մաս»ները եւ, կու գային ամէնքը, աչխատանքէ դարձող գործաւորներու նման, գնալով իրենց տունին առջեւ, ու դուն չոմլին կամ կուռչոմենին հրելով դուռներս կը մտնէին, չիսակ ախտ, ծիծաղնին դամկներու պէս լեցունվ ու պարարտ։

Պարխուրցը, սարերէն ու անտառներէն անցած, կու գար բաներ մը մթթմթալ տանտիներու ակռնէն ի վար, որոնց տակ, ընտանիքը տեսիսի նստած էր՝ ճմռեռնամուտի խաղաղ մտմտուքովը։ Ցո՛ւրտը՝ որ գայն տանիներ պիտի բանտէր թռնիրին տակ, հէգեակներու, հանելուկներու, հերուն ցանք ու հունձքին քաղցր ատուլիսը պիտի բերէր եւ վաղուան գարունին կատարելիք աշխատութիւններուն յաղողութեան, տաւարներուն դիւր ձգնումին ըզձոտ դուչակութիւնները՝ ամէնքն ալ առաջ Աստուած, Տրիատոսի զօրութիւնով։

Աբչաւոր ատուերուքին մէջ թրթռուն անդորրութիւնը կը խոցէին նորավառ կանթեղները իրենց տմոն լոյսով, որոնք բեկ բեկ, կը տատանէին պատուհաններէն դուրս, ներսի Սէրը—ընտանիքին սէրը—երկարձգելով կարծես՝ փողոցի ցրտութեան մէջ ալ...։

Մինակ, զեղին վերի ծայրի, Ինդ-Ղուկասենց տունին անտանդատութիւն մը կը ծորէր դէպի վար, հեզհեզակ ուելի մարելով իր առաջացումին մէջ։ Ինդ Ղուկասենց դռնէն չէր եկած այդ իրիկուն կովերուն հետ եւ տնարները դրացներուն կը հարցնէին թէ արդեօք իրէնց էր մնացած սիպտամով։

Քանի մը հոգի նորէն նայեցան գոմերնին եւ ժխտական պատասխան ստացին։ Ասոր վրայ չուզելով ուելի աղմկել, հարս ու կեսուր նորս քաչուեցան կէս-մտածկոտ, կէս-հանդարտ, քանի որ էրկի մարդերնին այդ օր քաղաք իջած ըլլալուն երկար բարակ փնտռուղ չկար։ Նա մանաւանդ, վախի՛նչ հարկ կար, հարիւր տուն մը մտեր էր այդ անառակը, իր մէկ ընկերոջ հետ քիթ-քիթի ռեֆերին չմանդարելու համար, ու վաղանցուց մէջտեղ պիտի եկէր անչուշտ տեղէ մը։

Ինդ-Ղուկասենց գոմէշը աղէկ ատնուն մը չունէր գեղին մէջ։ Հովարտակի, չատակերի համար մը չենած էր ան, թէեւ մինակը չըլլար ինք՝ այդ դասակարգին մէջ։ Այնքան չարաճճիութիւններ ունէր որ ամբողջ գեղը կը խնդացնէր չատ անգամ, թէեւ իր այդ ընթացքով, յանախակի, բեւ մը խօսք, տրունջ ալ բերելու չէր մոռնար իր կոնակովը։

Արծելէ դարձին, անխուսափելի կերպով պիտի մտնէր ամէն բաց մնացած դուռնէն ներս եւ պիտի լափէր գոմին կերը, մինչեւ որ ան տիրուն վրայ հասնելով, ձեռքի ու ոտքի շարժումներու միացած սնէծքներով—եթէ ջատուկ մը էր—կամ ամոնեղ անարգանքներով դուրս վռնտէր զայն, որ, իր կարգին, անտարբեր պոչը չանչելով՝ քոլի տունը կը մտներ՝ եթէ դուռը բաց ըլլար եւ ներսէն թարմ եղէգի հոտ կամ ընկերի մը բառաչքը լսէր։

Սակայն ուշ տուն մտնողը ինքը կ'ըլլար միշտ։

Բոլոր դիւղը մեսկս կը քաչէր անոր ձեռքէն. հարս Վարդուկ էմին՝... որ, թէեւ պահ մը կը մտածէր առջի դարուն ծախել, սակայն չէր ալ խմեր «Սալան կ'ըլլանէր սատանան». եւ արդէն երբ կը նստէր անոր կարգի պէս թանձր առատ կաթը կթել, կը դդրր թէ զդչուս մի պէս բան մը կ'ունենար, մեղքի տարտամ դիտակցութիւն մը՝ անոր յանախակի առած ծեծերուն, կշտամանքին եւ չխերուն համար։ Թէեւ չէր ալ դադրիր կրկնել թէ օր մը չէ օր մը, անիկա փոքանք մը պիտի բանար իր դլխուն, ինչպէս որ ալ կատարուեցաւ։

Վարդուկ էմին—ինչպէս կը յորջորջէին դայն—հարուստ մը չէր. կտոնախէն այրի մնացած ըլլալով՝ մէյ մը ինք, մէյ մին ալ Աստուած դիտէր թէ ինչպէս մեծցուցած էր իր մէկ հատիկ Ղուկասը, որ՝ երեւ առած՝ չէրած անառակութիւնները չի կար եւ ասոր համար «ինդ» մը բարդեր էին անոր անունին վրայ։

Սանկ նանկ սակայն զաւակ էր. մեծցած, գործի տէր եղած, հաց մը կը լեր էր ալ եւս, ուր էմին իր վերջին բաղձանքը տեսնելու, զաւկին պսակն ալ պրդած ըլլալու համար, Ղուկասը կարգեր էր Մըրատոյնց թոռանը Շուշիկին հետ, խորտ աղջիկ մը, որուն բերանը եթէ աղ դնելով կարելի՝ «ը»ն անդամ չէր ըսեր։ Իրա՛ւ ալ, մայր ու աղջկան պէս զիրար կը սիրէին հարս ու կեսուր, եւ օր մը իրարու դէշ խօսք ըսելնին չէր իմացուած։

Տղին աչխատանքէն դուռ՝ էդի մը, ջոխա մը կով եւ մէկ դամչ ունէին։ Հարուստ չէին ըսուեր եւ ասոր համար ալ ամէն օր դրեթէ չէին կրնար խզուելլ դուռնէն, որպէս զի անոր մարթը չճանիրեր արեւէն. ու թող կուտային զայն որ երթայ լիճին տիղմերուն մէջ տապլիկը—ինչ որ՝ նոյն իսկ՝ խզուած օրն անդամ կ'ունէր շատ անդամ, այդ չարաճճին։

Ամառը կամաց կամաց անցած՝ աշունքի յուրաքանչիւր տալ սկսեր էր. սակայն ցորեկի արեւը դեռ իր տաքը չմոռնալուն խայթ կը սպասուէր դաւարները ներս առնելու համար։

Այդ օրն ալ, ամէն օրուան պէս, Ինդ Ղուկասենց գոմէշը հօտին խառնուած արածելու դացած էր։ Զուարթ ցորեկի մը վերջ, երբ արեւը իր չիկ երեսովը արուտավայրի լեռը կը կարմրցնէր եւ հօտաղներու խմբով յանկերգը կը հնչէր հեռուէն, ցրկանացը չդիտցած եղեալներու եւ խուրձերու վերջին կանչերն առուդուութեան, հեղ մին ալ ճչակել ուզելով տաւարներ էր մօրուքին մէջ՝ առանց ակնոց տալու ընկերակիցներու ճանչին տարկու մարելուն տարածուող ապմոչին խորէն։

Կերեր, խմեր ծանրցեր էր. ու ծուլութիւն մը եկած վրան՝ չուզելով զիւղ դառնալ, հոն ճաղէր մնացեր էր քնանալու համար։

Անտանական բնազդ մը անոր դունչը վեր առնել տուաւ եւ աչքերը լայն՝ մութին մէջ յածելց՝ անուս վառնդի մը հոտառութիւնով։

Ոտքի ապմակի մը թափառումին դեռ չվարժուած՝ յարձակումի մը հարուածը կրեց, որուն տակ ցնցուեցաւ, վեր նետուեցաւ։

Եկածը զայլ մին էր, որ ուշ մնացած այս որսը, իր անօթութեան օրերուն իրր մատաղ պիտի լափէր։ Եւ որպէս զի ճակատումը երկար չտեւէր, նախ ծիծին յարձակիլ ուզեց, որուն խանգէն յետոյ՝ մնուած կը սեպուէր անասունը։

Սակայն մութին մէջ որոնց թէ զոմէշը երկու սրունքներուն մէջ պահած էր ամենքը. ասոր վրայ իր պատասողի դաղտական ուաղմաղտութիւնով, դառնալով պահպղին չուրջը, առանց անոր ատնն ձգելու, յարձակեցաւ ծոծրակին վրայ, որպէս զի զայն տապալէ ու ծիծը խլէ։

Այդ ուժգին ընկնումէն եւ խածատքէն, դաւարը, իր ծալված ծոծրակը թոթուելը էր ազատելու միտքով, մինչ միւսը իր զիչակերի մոլուցքին մէջ, ուելի սեղմոց ակռաները, թշնամին ընկրկեցնելու համար...

Գոմէշը ցաւը զդաց, վեր նետուեցաւ, դռռաց ու քառասմակի վիղին ցաւէն առած բոլոր ուժովը՝ զէպի դիւղ խուժեց, վարժուած ճամբաներէ՝ մթութեան խորը. մինչ դայլը կը ճգնէր անոր կռնակին վրայ կաչին անցուած իր ժանիքները ազատել...։

Գիւղը անհուն թմրութեան մը մէջ կը լողար՝ ովկիանային սառնակոյտի մը պէս։ Ոչինչ կը շարժէր հոն եւ չան մը տուներու կանթեղներն անդամ չիկար էին։ Հեղհեղ մտեցող այս ապմուկը, պատասխանն ճիչը ականջները սրեց եւ ապատ մը պատցուց մարթերուն վրայէն... պպակիները լայ ախան, մինչ մայրերը դողդոջուն զանուք կը գրկէին. ծերունիները ծունդի կուգային Աստուածամօր ազերկրելու։

Սարսափը լեցուեր էր գիւղը հոտակ... ոչ մէկը կը հանարձակէր դուռը հլլելու։

Վարդուկ էմինենարքին հետ պառկելու կ'երթար. լսեց ու սիրտը կծկուեցաւ. երկիւղ մը դրկեց մարմնէն՝ մինչ շուշիկ ձեռքի լոյսը վար պիտի ձգէր քիչ մնաց, եթէ պատին կրթնած չըլլար...։

Շուշիկներնին բանած՝ պահ մը ունկնդրեցէք յետոյ։

—Մեր կամէշին ձանն է լսուեցաւ, կըղպուած չրթներէն... եւ, վերստացած կարծես քաջութիւնը ուտնի անասունին սէրէն, վար իջան դրէթէ դողալով, դրանը առաջը։

Երկուքը մէկէն կանչ մը պոռացին ու ընկրկեցան. ճրագին լոյսով երկու փայլուն աչքեր եւ վայրագ առանիաչաք մը տեսած ըլլալով կենդանիին կռնակը... ու նոյն պահուն էմին ինքզինքը ծողված՝

—Սրգօ ապա՛, գոչեց։

Սրգօ ապան հանող դրացի էր. դուռը բացաւ, ճրագ մը ձեռքը։

Գոմէշնին վրայ ան ալ որոնց դայլը, որ հիմա, եկած լոյսերէն չվնո՛ռ կասաղութեան բոլոր թափովը եա կը նետուէր հէգ անասունին առջեւի ոտները վեր բարձրացնելու ուժգնութիւնով։

Սրգօ ապան, առաջ թեթեւ ցնցում մը, եւ ետ ուրախութիւն մը զգաց եւ ձեռքի ճրագը էմինին տուով՝

—Աղջի՛կ, բան, բանկ սա, կոմէշը խանթի է բերեր...

Գայլը իր մեռ զգալով մատաւն արեւելքը, արիւնոտ աչքերը զոյ՝ վերջին ճիգ մը ըրած պահուն դլորուելցաւ՝ եւ խոյս տուաւ եկած տեղը, իր հետ պառկեցնելով պարտուած գոմէշն ալ։

Ակռաները եկած էին վիզէն ու ընտանիքին այս դժբաղդ անասուն-անդամը գրեթէ գրված՝ երկու կիսերը՝ գդուզ բառերով ներս տարին։

Երբ կը մտածեմ թէ քանի՛ քանի՛ անվարձ գրողներ ալ, գրելու մարմնջին բռնուած, այնչափ ուեղցիութիւններ կը գրեն որ վերջապէս խեղճ գոմէշին պէս կարող գրիչներու սուր ակռաներուն զոհ կ'երթան։

ՑԱԿՈԲ ՏԷՐ-ՅԱԿՈԲԵԱՆ

ԲԵՐԱՑԻ
ԳԱՐԼԸՄԱՆ
ՎԱՃԱՌԱՏԱՆ
ՏԱՐԵԿԱՆ ԼԻՔԻՏՍԻՈՆԸ
ՍԿՍԱՒ
Երկուշաբթի 11/24 Մարտ
809 12-12

Արտաքին Լուրեր

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՖՐԻԿԷ

Հաւատուիեան բանակցութիւններ. — Էստուարս Է.ի ազգեցութիւնը.— Հերուսմ մը.— Զիմնուռական զործողութիւններ. — Սեսիլ Ռոսս։

Լոնտոն, 31 մարտ.—(Բարիզեան թերթի մը թղթակցէն). — Վերջերս կարդ մը տակ լուրեր հրատարակուեցան Էստուարտ Է.ի հետեւած ընթացքին համար՝ հարաւային Ափրիկէի գործերուն առթիւ։ Բնութեամբ թէ Անգլիոյ թագաւորը Բարեկամ զրված է Լորտ Ռոզվելիի՝ Պոէրներուն տրուելիք պայմաններուն համար, պայմաններ՝ զորս բոլորովին կը մերժէ Պ. Զէմպրլէն։ Միանգամայն բանեցաւ որ Էստուարտ Է. քանի մը նախարարներու վրայ իր ազդեցութիւնը բանեցուցեր է, որով նախարարներուն միջեւ կարծիքներու անհամաձայնութիւն մը ծագեր է՝ հարաւային Ափրիկէի արդի քաղաքականութեան մասին։ Ասոնք բոլորովին սխալ են։ Այդ զրոյցները հրապարակ հանողները լաւ չեն ճանչնար Անգլիոյ վարչական դրութիւնը ու թագաւորին եւ նախարարներուն յարաբերութիւնները։ Լոռտարտ Է. մինչեւ հիմա չէ միջամտած Պ. Զէմպրլէնի քաղաքականութեան։ Պատճառը վերը յիշուած պարզան չէ, այլ այն թէ թագաւորը մեծ վստահութիւն ունի Լորտ Միլնէրի վրայ եւ կատարելապէս համաձիր է հարաւային Ափրիկէի բարձր դոմիսէրին տեսութեանց ու զրոյցներու եղանակին։ Օգտակար դատելի հաղորդել այս տեղեկութիւնները, որոնք առայդ աղբիւրէ ստացած են, որպէս զի գիտցուի թէ Պոէրները պէտք չէ յուսան որ Էստուարտ Է. բարեացակամ միջամտութիւն մը պիտի ընէ, որչափ ալ փափաքող ըլլայ զանոնք պաշտպանելու, մանաւանդ այս միջոցիս, երբ հաշտութեան առաջարկութեանց եւ այլն խօսքեր կան։

Պրիւսել. — Բրքի Պէօ հետեւեալը կը գրէ.—«Անգլիական քանի մը լրագիրներու Պրիւսէլի թղթակիցները կ'ըսեն թէ հաշտութեան պայմաններու մասին ծանր անհամաձայնութիւններ կան Թրանսվալի եւ Օրանժի պրէր պատուիրակներուն միջեւ։ Արտնուած ենք յայտարարելու որ այդ լուրը բոլորովին անհիմն է։»

Վիֆթորիա-Ուէսթ-Ոոս (Գաղթավայր Բարեկրկան). — Տրքանի ու Բրայոր զօրագունդերը, երկէ, Տոմբան կարգեցին Մաֆեքինի ու Ֆոյշէի հրամանատարութեանը տակ դանուած Պոէրներու, որոնք դէպ ի հիւսիսային արեւելք կ'երթային՝ Մարբասպարիի ուղղութեամբ։ Պոէրները չորս խումբի բաժնուելով փախան դէպ ի հարաւ։ Բրիտանական զօրագունդեր կը հալածեն զանոնք։

Լոնտոն.—Հարաւային Ափրիկէէն առնուած հեռագիր մը զոր պատերազմական նախարարութիւնը վար դրած էր, կը ծանուցանէր թէ Միասլ-Բոնթի մէջ, Բալվիշիայէն (Բարեկրկան գաղթավայր) բռնուած մարդ դէպ ի հարաւային արեւելք, ճակատամարտ մը կատարուեր է մարտ 5ին ու 6ին։ Պոէր զօրախումբ մը յարձակեր է Տրբան գնդապետին զօրագունդին վրայ, այս վերջինը սոսկալեր է իր սայլերը թողուլ բռնուն ճակատամարտի մը համար։ Տրբան գնդապետը ու սանսրմէկ զինուոր սպաններ եւ երեսուն հոգի ալ վիրաւորուեր են։

—Քանասա չոգենաւը Քուլթանուն հասաւ, անդլիական բաղմաթիւ սպաներով ու զինուորներով, որոնք զանազան պատիժներու դատապարտուած են՝ հարաւային Ափրիկէի պատերազմի դաշտին վրայ մեղանչած ըլլալնուն համար։ Ասոնց մէջ երկու աւտրալիացի սպաներ կան՝ որոնք մեռանելու սոսկալի աչխատութիւնն դատապարտուած են պոէր զերիներ սպանելնի ըլլալնուն համար։ Ասկէ առաջ աւտրալիացի երկու սպաներ հրացանի բռնուած էին մեռնելու պատճառով։

Գիբբաուն.—Երկէ, հանրային սրահի մը մէջ, հոգեհանգիստ կատարուեցաւ Սէսիլ Ռոսսի համար, ասուած բազմութիւն մը ներկայ էր։ Շատերը չկրցան տեղ դտնել։ Քրիստոնէական բոլոր եկեղեցիներու զանգակները ներկայ դտնուեցան։ Յուղարկաւորութեան առեն զինուորներ բարեւ պիտի կենան երկու կարգի վրայ, թափորին առջեւէն նուագածուներու չորս խումբեր պիտի երթան։

ԾԱՅՐԱՅԱՌՈՅՑ ԱՐԵՒԵԼՔ

Պոխարեցիներու զոհերը.— Հաւուցանց վերաբերմամբ յայտարարութիւն.— Ճաբոնի մէջ.— Անհեռի ապէս մը։

Բէռլին, 31 մարտ.— Բէռլինի մէջ ընդհանրապէս կը կարծուի թէ ժամանակը հասած է որ Զինու կառավարութիւնը լրջօրէն նկատողութեան առնէ կացութիւնը այն վաճառականներուն եւ օտարականներուն՝ որոնք Թիէն-Զինի մէջ ու Զինու հիւսիսային կողմը առատ ինուներ կրեցին Պոքսրներու չփոթութեանց պատճառն, 1900ին, եւ որոնց պատճառած հատուցումները բնուեցան անպլիական յանձնաժողովի մը կողմէ հրապարակային նիստի մէջ։ Այդ յանձնաժողովը որոշած էր թէ բաշխումները ինչ կերպով պիտի կատարուէին վնասուածներուն։ Բանի մը վաճառականներ, որոնց դրամագլուխները բաւական զեղչուեցան Պոքսրներուն չփոթութիւններէն, հիմա խիստ անհոգստութեան մէջ կը կատարուին, վասն զի չատ սակաւ միջոցներ ունին։ Զինու կառավարութիւնը եթէ պաշտօնապէս ծանուցանէ թէ ընդունուած հատուցումները ի՛րենք եւ ինչպէս պիտի բաշխուին։

Կոստանդնուպոլիս.— Ճաբոնի եւ Մեծ Բրիտանիոյ դեսպանները, դրամական կացութիւնին օգտուելով երիտ. տեսակ սպառնամիջոցներ չրջաներութեան համար՝ մէկը՝ 48 միլիոն ֆր. երկաթուղիներու շինութեան եւ միւսը՝ 12 միլիոն ֆր. Ֆորմոզայի մէջ հանրօգուտ շինութեանց համար։ Այդ երկու փոխառութեանց տակն է հարկերուն հինգ։ Ճաբոնի պանքան պարտամիջոցները հրապարակ հանեց հարիւրին 88.36 գինով։

—Ֆուքուի մէջ հրդեհ ծաղելով չորս հազար տուներ մոխիր դարձան։ Այդ դաւառը մեսոպոտարդութեան կարեւոր կերդրան մին է։

ՃԱՊՈՆ

Ճաբոնի նաւատին ուժը.—Մարտանաւերուն քիւը եւ արագութիւնը.— Նաւատանգիստները.—Ցամաքային բանակ։

Անգլեւ-Ճաբոնական դաշնակցութեան կնքումը այժմէութիւն կը տայ Ճաբոնի ծովային ու ցամաքային ուժին վրայ քանի մը տեղեկութիւններ հաղորդելու։ Ճաբոնի նաւատորմը 102 նաւերէ կը բաղկանայ, որոնց ամէնքն ալ իրենց զինուորական լրջի արժէքը ունին. տակէ դատ երեսունի չափ հին զրահաւորներ կան, յածատրակ եւ թեղանոթակիր, ամէնքն ալ հին զրութեանց համաձայն շինուած։ Գործն նաւատորմին առաջնակարգ զրահաւորները Անգլիոյ մէջ շինուած են եւ Մաճեսթիրի ու Ռոսլը Սուրբինի կը ն մանին, իւրաքանչիւրը դինուած չորս թնդանոթով՝ 12 մատնաչափ տրամագիծով եւ 10-14 թնդանոթներով՝ 6 մատնաչափ տրամագիծով, որոնք 18 հանդոյցի արագութիւն ունին եւ ածուխի մեծ պաշար մը կրնան բովանդակել։ Ուրիշ 6 զրահաւորներ, գրեթէ ամէնքն ալ նոր, 20-23 հանդոյցի արագութեամբ եւ 8 մատնաչափ տրամագիծով ու 12-14 թնդանոթներ ունին, 6 մատնաչափ տրամագիծով։ Վեց զրահաւորներէն չորսը Անգլիոյ մէջ շինուած են։ Չորս մեծ յածատրակներ 22-24 հանդոյց արագութեամբ, ամէնքն ալ զօրեղագոյն պաշտպանուած։ 13 միջին կամ փոքր յածատրակներ, որոնցմէ վեցը Եպոլի մէջ կոխ. մղած են, 2 թորփիլատու-յածատրակ, 12 թորփիլատորած եւ 59 թորփիլատու։ Այս ցուցակէն կ'երեւայ թէ լաւ ծովային զինուորներու ձեռքին մէջ, ինչպէս են Ճաբոնցիները, չատ զօրաւոր նաւատորմ մը կը կազմեն այս պատերազմական նաւերը, ամենէն արժանաւոր տեղը բռնելով Ծայրագոյն Արեւելքի տերութեանց նաւատորմերուն միջեւ։ Ծովային զործերու մէջ պաշտօնեաներու թիւը կը հասնի 2746 սպայի, 2581 ենթասպայի եւ 19,273 այլ եւ այլ կարգի նաւատորմերու։ Ճաբոնի ծովային պահեստը կը կազմեն 5000 հոգի։ Զինուորական կարգադրութիւնը եւ ծովային զինուորներու քաջութիւնն ալ մեծագոյն կ'ուշադրանն ճաբոնական նաւատորմին կարեւորութիւնը։ Նաւաշարժարանները եւ զինամթերքներն ալ կատարելագործուած են։ Եոքոսուքայի մէջ երկու մեծ ու մէկ փոքր ուաղանները կան։ Առաջին կարգի զրահաւորներ կրնան պարունակել այդ ուաղանները։ Ուրեսայի մէջ երեք ուաղաններ կան, որոնց մէկը չինուելու վրայ է։ Բարի եւ նեակոպաքիի մէջ ալ մէյմէկ մեծ ուաղան կը գտնուի, որոնք ամէնէն մեծ յածատրակները կրնան բովանդակել։ Բաղմաթիւ փոքր ուաղաններ կը գտնուին ծովեզերքներուն վրայ ցրուած, որոնք իրենց մէջ կրնան պարունակել թորփիլատներ ու թնդանոթակիրներ։ Կառավարութեան զինամթերները կը գտնուին Եոքոսուքայի, Թոքիոյի, Մէկաղուրայի, Բուրի (ուր հիմա ամէնէն մեծ թնդանոթները կրնան շինուիլ) եւ Սասէպոյի մէջ։ Այս վերջին նաւաշարժարանին մէջ արդէն իսկ ուաղան մը շինուած է։ Ուրիշ մը կը դանուի Սասէպոյի մէջ։ Ամենէն նշանաւոր զործարանները Ճաբոնի մէջ կան մեծ թնդանոթներ. իր տեսակին մեծ ծովը պաշարանած է կարեւոր ամրութիւններով, որոնք արդի զրութեանց համաձայն շինուած են։ Ֆորմոզայի ու Բէնգաթիրեան կղզեխումբերուն մէջ ալ բանուկ նաւատորմերներ կան։ Բոլոր այս նաւատորմերը ամէնէն ուելի կարեւորութիւն ունին սա պատճառաւ որ Հոնկ-Բոնկը Բէյիլի կը կապին, երկար չդիպ մը ձեւացուցած։ Գիտուած չէ երեւակայել թէ Անգլիա ի՞նչպան կրնայ օգտուիլ, Ճաբոնի հետ կնքած իր դաշնակցութենէն։ Պէտք է ուելցնել թէ նաւային նոր չինութեանց մեծ ծրագիր մին ալ կը պատրաստուի, սակայն հարկ եղած դրամը կը պակսի, զայն գործադրելու համար։ Գալով Ճաբոնի բանակին, 750,000 հոգիէ կը բաղկանայ, պահեստի զօրքերն ալ միասին հաշուելով, երբ վերակազմութեան ծրագիրը աւարտի։ Գործն բանակը 250 հազար հոգիէ կը բաղկանայ, 1098 թնդանոթով։ Ցայսմէ է թէ Զինու արշաւանքին ատեն, երբ զեղանոթաստեղները պաշարուեցան, Ճաբոնցի զօրքերը զնահատելի ու արժանաւոր ընթացք մը ունեցան։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՃԱՊՈՆ

Անգլեւ-Ճաբոնական դաշնակցութիւնը.— Անգլիական զաղթավայրերուն մէջ.— Փափուկ կէտ մը.— Արտաքսման օրէնքներ։

Լոնտոն, 1 ապրիլ.—Թայմզ այսօրուան թիւին մէջ կը հրատարակէ Ուէլինկթընի (Նոր Զէլանտա) իր թղթակցին մէկ նամակը, որով կ'ըսէ թէ զաղթավայրին կառաւարութիւն, պանդխտները պատրաստ պիտի լլան փոխատուութիւններ ընելու։

Նոմնամա.—Ճաբոնի եմտակոն նախարարութիւնը, դրամական կացութենէն օգտուելով երիտ. տեսակ սպառնամիջոցներ չրջաներութեան համար՝ մէկը՝ 48 միլիոն ֆր. երկաթուղիներու շինութեան եւ միւսը՝ 12 միլիոն ֆր. Ֆորմոզայի մէջ հանրօգուտ շինութեանց համար։ Այդ երկու փոխառութեանց տակն է հարկերուն հինգ։ Ճաբոնի պանքան պարտամիջոցները հրապարակ հանեց հարիւրին 88.36 գինով։

—Ֆուքուի մէջ հրդեհ ծաղելով չորս հազար տուներ մոխիր դարձան։ Այդ դաւառը մեսոպոտարդութեան կարեւոր կերդրան մին է։

ՇՈՒԱՅ

Ճաբոնի նաւային ուժը.—Մարտանաւերուն քիւը եւ արագութիւնը.— Նաւատանգիստները.—Ցամաքային բանակ։

Անգլեւ-Ճաբոնական դաշնակցութեան կնքումը այժմէութիւն կը տայ Ճաբոնի ծովային ու ցամաքային ուժին վրայ քանի մը տեղեկութիւններ հաղորդելու։ Ճաբոնի նաւատորմը 102 նաւերէ կը բաղկանայ, որոնց ամէնքն ալ իրենց զինուորական լրջի արժէքը ունին. տակէ դատ երեսունի չափ հին զրահաւորներ կան, յածատրակ եւ թեղանոթակիր, ամէնքն ալ հին զրութեանց համաձայն շինուած։ Գործն նաւատորմին առաջնակարգ զրահաւորները Անգլիոյ մէջ շինուած են եւ Մաճեսթիրի ու Ռոսլը Սուրբինի կը ն մանին, իւրաքանչիւրը զինուած չորս թնդանոթով՝ 12 մատնաչափ տրամագիծով եւ 10-14 թնդանոթներով՝ 6 մատնաչափ տրամագիծով, որոնք 18 հանդոյցի արագութիւն ունին եւ ածուխի մեծ պաշար մը կրնան բովանդակել։ Ուրիշ 6 զրահաւորներ, գրեթէ ամէնքն ալ նոր, 20-23 հանդոյցի արագութեամբ եւ 8 մատնաչափ տրամագիծով ու 12-14 թնդանոթներ ունին, 6 մատնաչափ տրամագիծով։ Վեց զրահաւորներէն չորսը Անգլիոյ մէջ շինուած են։ Չորս մեծ յածատրակներ 22-24 հանդոյց արագութեամբ, ամէնքն ալ զօրեղագոյն պաշտպանուած։ 13 միջին կամ փոքր յածատրակներ, որոնցմէ վեցը Եպոլի մէջ կոխ. մղած են, 2 թորփիլատու-յածատրակ, 12 թորփիլատորած եւ 59 թորփիլատու։ Այս ցուցակէն կ'երեւայ թէ լաւ ծովային զինուորներու ձեռքին մէջ, ինչպէս են Ճաբոնցիները, չատ զօրաւոր նաւատորմ մը կը կազմեն այս պատերազմական նաւերը, ամենէն արժանաւոր տեղը բռնելով Ծայրագոյն Արեւելքի տերութեանց նաւատորմերուն միջեւ։ Ծովային զործերու մէջ պաշտօնեաներու թիւը կը հասնի 2746 սպայի, 2581 ենթասպայի եւ 19,273 այլ եւ այլ կարգի նաւատորմերու։ Ճաբոնի ծովային պահեստը կը կազմեն 5000 հոգի։ Զինուորական կարգադրութիւնը եւ ծովային զինուորներու քաջութիւնն ալ մեծագոյն կ'ուշադրանն ճաբոնական նաւատորմին կարեւորութիւնը։ Նաւաշարժարանները եւ զինամթերքներն ալ կատարելագործուած են։ Եոքոսուքայի մէջ երկու մեծ ու մէկ փոքր ուաղաններ կան։ Առաջին կարգի զրահաւորներ կրնան պարունակել այդ ուաղանները։ Ուրեսայի մէջ երեք ուաղաններ կան, որոնց մէկը շինուելու վրայ է։ Բարի եւ նեակոպաքիի մէջ ալ մէյմէկ մեծ ուաղան կը գտնուի, որոնք ամենէն մեծ յածատրակները կրնան բովանդակել։ Բաղմաթիւ փոքր ուաղաններ կը գտնուին ծովեզերքներուն վրայ ցրուած, որոնք իրենց մէջ կրնան պարունակել թորփիլատներ ու թնդանոթակիրներ։ Կառավարութեան զինամթերները կը գտնուին Եոքոսուքայի, Թոքիոյի, Մէկաղուրայի, Բուրի (ուր հիմա ամենէն մեծ թնդանոթները կրնան շինուիլ) եւ Սասէպոյի մէջ։ Այս վերջին նաւաշարժարանին մէջ արդէն իսկ ուաղան մը շինուած է։ Ուրիշ մը կը գտնուի Սասէպոյի մէջ։ Ամենէն նշանաւոր զործարանները Ճաբոնի մէջ կան մեծ թնդանոթներ. իր տեսակին մեծ ծովը պաշարանած է կարեւոր ամրութիւններով, որոնք արդի զրութեանց համաձայն շինուած են։ Ֆորմոզայի ու Բէնգաթիրեան կղզեխումբերուն մէջ ալ բանուկ նաւատորմերներ կան։ Բոլոր այս նաւատորմերները ամենէն ուելի կարեւորութիւն ունին սա պատճառաւ որ Հոնկ-Բոնկը Բէյիլի կը կապին, երկար չդիպ մը ձեւացուցած։ Գիտուած չէ երեւակայել թէ Անգլիա ի՞նչպան կրնայ օգտուիլ, Ճաբոնի հետ կնքած իր դաշնակցութենէն։ Պէտք է ուելցնել թէ նաւային նոր շինութեանց մեծ ծրագիր մին ալ կը պատրաստուի, սակայն հարկ եղած դրամը կը պակսի, զայն գործադրելու համար։ Գալով Ճաբոնի բանակին, 750,000 հոգիէ կը բաղկանայ, պահեստի զօրքերն ալ միասին հաշուելով, երբ վերակազմութեան ծրագիրը աւարտի։ Գործն բանակը 250 հազար հոգիէ կը բաղկանայ, 1098 թնդանոթով։ Ցայսմէ է թէ Զինու արշաւանքին ատեն, երբ զեղանոթաստեղները պաշարուեցան, Ճաբոնցի զօրքերը զնահատելի ու արժանաւոր ընթացք մը ունեցան։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՃԱՊՈՆ

Անգլեւ-Ճաբոնական դաշնակցութիւնը.— Անգլիական զաղթավայրերուն մէջ.— Փափուկ կէտ մը.— Արտաքսման օրէնքներ։

Լոնտոն, 1 ապրիլ.—Թայմզ այսօրուան թիւին մէջ կը հրատարակէ Ուէլինկթընի (Նոր Զէլանտա) իր թղթակցին մէկ նամակը, որով կ'ըսէ թէ զաղթավայրին

Գերմանիա. ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ.

Ֆոն Պիւլով կոմսին ու Պ. Բրինքիպի տեսակցութիւնը.— Գերմանն լրագիրները.— Պ. Վիսոնոյի Վենոսպայի կացութիւնը։

Պերլին, 31 մարտ.—Գերմանական լրագիրները չատ գոհ են Վենետիկի մէջ Գերմանիոյ նախարարապետին եւ Իտալիոյ արտաքին զործոց նախարարին միջեւ կատարուած տեսակցութիւնէն եւ կ'ըսեն թէ խիստ լաւ ազդեցութիւն մը պիտի ընեն երկու երկիրներուն տարաշխարհներու վրայ։ Գերմանն լրագիրներուն զրուատիները, չափազանց կարեւորութիւն մը չտալով հանդերձ այս տեսակցութեան, միտքնոմութեամբ զայն կը նկատեն իրրեւ նշան թէ Գերմանիոյ եւ Իտալիոյ մէջեւ բանակցութիւնները, զանազան կարեւոր խնդիրներու համար, գոհացուցիչ վիճակի մէջ են։ Վոսիշեն Զայթունկն առիթէն կ'օգտուի, պարաւելու խուսափանքի մը կարեւոր լրագիրներ՝ որոնք քիչ մը չատ չեշտուած փոխանակ զգացումներ յայտնած են։ Գերմանական լրագիրներ կը յարէ.—«Եթէ Ճարտասանութիւնները բաղձանքներ իրագործուէին, Երրեակ Զինակցութիւնը չատանց զարդած պիտի ըլլար, եւ անչուշտ Հրոմի ֆրանսական դեսպան Պ. Պարէր այդ մասով մեծամեծ ջանքեր բրաւ։ Եթէ իտալական կառավարութիւնը որ կրցաւ, Երրեակ Զինակցութենէն դուրս, Ճարտասանի հետ համաձայնութիւն մը գոյացնել զանազան խնդիրներու համար, պարտաւոր ըլլար ուելի անհաձութեամբ վարուիլ Ճարտասանի հետ ունեցած յարաբերութիւններուն մէջ, Երրեակ Զինակցութիւնը իր նշանակութիւնը պիտի կորցնէր, եւ Իտալիոյ արտաքին զործոց նախարար Պ. Բրինքիպի Վենետիկ երթալու պէտք պիտի չունենար։ Հարի չկայ սակայն «վերցնել այն տեսակ յոգուածները՝ որոնք Ճարտասանի նկատմամբ թշնամական հանգամանք մը ունին», սա պարզ պատճառին համար որ փարձը պրդէն ցոյց տուած է թէ դաշնադրութիւնը բնաւ չի պարտնակեր այդ տեսակ բան մը։ Երբեակ Զինակցութեան պահպանումը ապահովուած է եւ Գերմանիա պիտի չվտանգուի թէ Իտալիա վարս մը պրած է Ֆրանսայի հետ։» Պիւլիներ Նոսիրիխրեն ալ կ'ըսէ.—«Եթէ այդ խնդրոյն համար Ֆրանսայի մէջ տիրող կարծիքները իրրեւ վճռական բան մը ընդունել հարի ըլլար, Երրեակ Զինակցութեան վերանորոգումը վերարերեալ բանակցութիւնները որ եւ է նշանակութիւն պիտի չունենային, վասն զի Ֆրանսա կ'ուզէ որ Իտալիան դուրս հանէ միւս երկու տերութեանց դաշնակցութենէն։»

Հռոմ.—Միլանի Թէսսիվերանցու լրագիրը, որ արտաքին զործոց նախկին նախարար Պ. Վիսքոնթի-Վենոսթայի թերթն է, Վենետիկի տեսակցութեան վրայ յօդուած մը կը հրատարակէ «Դիտարին վարիկան մը» խորագրեալ տակ։ Միլանի լրագիրը այդ յօդուածին մէջ կ'ըսէ թէ Պ. Բրինքիպի անիրաւ տեղը կը մեղադրուի

թոքոլին նկատմամբ՝ որ Մ. Նահանգաց Խորհրդարանին պիտի ներկայացուի, երբ պէտք եղածին չափ բացորոշ նկատուի։

ՀԱՄԲՈՅՐԻ ՄԸ ԳԻՆԸ

Հերկեիոյ մեկ նահանգին մէջ.— Աղջիկ մը ոբ հանբոյրէ չախտրժիր.— Դատաւորներուն վճիռը։

Բարիզ, 31 մարտ.—Հետեւեալ պատմութիւնը զոր Զուիցերիոյ լրագիրները կը հաղորդեն, կ'ապացուցանէ թէ չատ սնամ հաճելի արդիւնք մը չունենար աղջիկ մը համբուրելը։ Քանի մը օր առաջ տասնութեօթը տարեկան դեռատի աղջիկ մը, Վիրթիէրթուրի նահանգին մէջ, տունը կը դառնար, երբ երիտասարդ մը մտեցաւ անոր, համբուրեց ու հեռացաւ, երախտագիտութիւն յայտնելէն ալ չմոռնալով, բայց աղջիկը այնքան զգածուեցաւ որ տուն դառնալուն ջղային ցաւերու ենթարկուեցաւ։ Ծնողքը դատ բացին այդ երիտասարդին դէմ՝ որ դատապարտուեցաւ հարիւր ֆր. տուգանքի եւ հազար հինգ հարիւր ֆր.ի հատուցման։

Ներքին Լուրեր

ՍԷԼԱՄԼԸԲԻ արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Համիտիէ մզկիթին մէջ։ Վեհ. Սուլթանը կէս օրին նոյն մզկիթը գնաց փառաւոր հանդէսով եւ ուրբաթի աղօթքը կատարելէ ետքը կայս. պալատ դարձաւ։ Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին Անգլիոյ ու Հոլանտայի դեսպանները՝ իրենց առաջին թարգմաններով, կայս. Թիկնապահ Բանհովէնէր փաշա ու կինը։ Ներկաներէն ոմանք սենեկապետ Էմին պէյի միջոցաւ արժանացան կայս. մեծարանաց։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՁԵԿՈՒՑՈՒՄ.— «Օլտէնպուրկի Ֆրէտերիք Ասկսթ Բարձր. մեծ դուքսը, Էլիզապէթ մեծ դքսուհին եւ աղջիկը՝ Շարլոթ դքսուհին որոնք Կ. Պոլիս եկած են իրենց յարգանքները մատուցանելու Վեհ. Սուլթանին, երէկ, ուրբաթ, Գերմանիոյ դեսպան Պաուոն Մարշալ Ֆոն Պիպէրշթայնի հետ եւ իրենց հետեւորդներով Երլդրզի կայս. պալատն առջեւի քէօշկը երթալով, դիմեցին Սէլամլըքի արարողութիւնը։ Վեհ. Սուլթանին վերադարձէն ետքը, Ն. Վեհափառութեան հրաւէրով, մեծ դուքսը, դքսուհին ու աղջիկը տեսակցեցան Վեհ. Սուլթանին հետ եւ ապա իրենց հիւրասիրներուն հետ վերադարձան։»

ՕԼՏԷՆՊՈՒՐԿԻ մեծ դուքսը, դքսուհին ու աղջիկը, իրենց հիւրասիրներուն եւ հետեւորդներուն հետ, երէկ ժամ 4 ու կէսին, զբօսանաւէն երեքզուգաթի նաւակներով Տոլմա Պաղչէ ցամաք ելան, ուրկէ պալատական կառքերով եւ հանդիսական թափորով կայս. պալատ ժամանեցին։ Նոցին Բարձրութիւնները առաջնորդուեցան կայս. պալատն առջեւի քէօշկը, ուր քիչ վերջը ժամանեցին Գերմանիոյ դեսպանը, դեսպանուհին եւ պաշտօնեաները։ Հիւրերը պատուասիրուեցան անուշեղէններով ու թէյով։ Այդ միջոցին, ժամ 5 ու կէսին, կատարուեցաւ Սէլամլըքի արարողութիւնը։ Վեհ. Սուլթանը չքեղ հանդէսով դնաց Համիտիէ մզկիթը։ Դուքսը, դքսուհին, աղջիկը եւ հետեւորդները ոտքի վրայ կեցած դիտեցին Ն. Վեհափառութեան մզկիթ երթալը։ Կայս. քէօշկին կիցը դտնուած սրահին մէջ սեղան մը տրուեցաւ Նոցին Բարձրութեանց։ Վեհ. Սուլթանը, ուրբաթի աղօթքը կատարելէ ետքը, ժամ 6 ու կէսին կայս. պալատ դարձաւ, եւ քիչ վերջը անձնական ապայակոյտին մէջերը Շաքիր փաշայի միջոցաւ բարեհաճեցաւ Իք կայս. բարեւները հաղորդել տալ Նոցին Բարձրութեանց։ Նաեւ թէ՛ դատնը եւ թէ՛ Գերմանիոյ դեսպանը ու դեսպանուհին կայս. պալատն մասնաւոր մէկ քէօշկը հրաւիրեց։ Նոյն միջոցին, կայս. Իրատէի մը համաձայն, չքեղ զօրահանդէս մը կատարուեցաւ, որուն մասնակցեցան Սէլամլըքին ներկայ դտնուող հեծելակ, հեծեալ, ոտքայէն, նաւային ու թնդանօթաձիգ բոլոր զինուորները։ Նախապէս Համիտիէ քայլերդը ու գերմանական քայլերդը նուագեցուցաւ կայս. պալատն նուագածուներու խումբին կողմէ եւ յետոյ սկսաւ զօրահանդէսը որուն կը հրամայէր կայս. ատաղ թիկնապահ ու Բ. Զօրաբաժնին հրամանատար Շեվքեթ փաշա։ Մեծ Դուքսը մեծապէս գոհեց օսմ. զինուորներուն կանոնաւոր ընթացքը։ Զօրահանդէսը որ ժամ 6.50ին սկսած էր, 7 ու կէսին աւարտեցաւ։ Մեծ Դուքսը իրեն եղած ընդունելութեանց համար շնորհակալութիւն եւ օսմ. զինուորներուն քաջարի եւ կատարեալ զարգացած վիճակին ալ համար գոհունակութիւն յայտնելէ ետքը, հրաժեշտ առաւ Վեհ. Սուլթանէն։ Նոյնն Բարձրութիւնները, հիւրասիրները եւ հետեւորդները պալատական կառքերով դացին կայս. պալատ Մէրտանի քէօշկը, բայց նախապէս այցելեցին յանձապահի դործատանը, ապարատները եւ դրասենեակները։ Այդ միջոցին Նոցին Բարձրութեանց կ'ընկերանային Թիւրքան փաշա, Շաքիր փաշա, արարողական Իպրահիմ պէյ եւ ուրիշ պաշտօնատարներ։ Մէրտանի քէօշկին մէջ թէյ հրամցուեցաւ հիւրերուն։ Մեծ դուքսը, դքսուհին, աղջիկը, հիւրասիրները ու հետեւորդները ժամը 9½ին զբօսանաւ դարձան։ Կէս ժամ վերջը Թոփխանէ դացին, ուրկէ պալատական կառքերով պատշգամ մը կատարեցին մինչեւ Շեշլի։

—Նոյնն Բարձրութիւնները, երէկ դիշեր, սեղան մը տուին իրենց զբօսանաւին մէջ։ Ներկայ դտնուեցան արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիք փաշա, հիւրասիրները, դերմանիոյ դեսպանը եւ այլն։

—Առջի օրը, երբ մեծ դուքսը, դքսուհին ու աղջիկը պատիւ ունեցան Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու, կայս. դահլիճին մէջ կը դտնուէին նաեւ արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիք փաշա, արարողական Իպրահիմ պէյ, Գերմանիոյ դեսպանը, դեսպանուհին, խորհրդականը ու առաջին թարգմանը։ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճեցաւ ակնարկուս Իմթիազ պատուանշան չնորհել մեծ դուքսին, որուն կուրծքին վրայ Իր ձեռքովը դնուեցաւ այդ պատուանշանը։ Նաեւ Շէֆգաթլի առաջին ատիճանը՝ մեծ դքսուհիին ու աղջկանը։ Ն. Վեհափառութիւնը միանգամայն գանազան պատուանշաններ շնորհեց Նոցին Բարձրութեանց հետեւորդներուն։

ՀԷՍԻ Ալեքսանդր Ֆրիտրիխ Վիլհելմ Ճորճ Լանտկրաֆը, այսօր, Կ. Պոլիս կը ժամանէ. ծնած է 1863ին։

ՏՈՒԲԳ. ԶԱՆՏԷՐ.— Գոհութեամբ կ'իմանանք թէ Գերմանիոյ կայսրը, ուզելով վարձատրել Անատոլիի երկաթուղիներու ընդհանուր տնօրէն Տոբդ. Զանտէրի մատուցած բարձր ծառայութիւնները՝ թէ իր երկրին եւ թէ օս. կառավարութեան, Բրուսիական Թագ. պատուանշանի երկրորդ աստիճանը չնորհած է։ Կը փութանք մեր չնորհաւորութիւնները յայտնել տոբդ. Զանտէրի՝ այդ բարձր զինանշանն արժանացած ըլլալուն համար։

—Տոբդ. Զանտէր որ Պէրլին կը դրանուի, քանի մը օրէն Կ. Պոլիս կը դանայ։

ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԻ դործազուրկները՝ ծնունդ, ամուսնութիւն եւ այլն՝ ժամանակին իրաց չտուող իմամներէն ու մուխթարներէն, ինչպէս յայտնի է, կէս ոսկի տուգանք կ'առնուին։ Զեւոնան պաշտօնատունը՝ որուն ծանուցուած էր թէ չատերը կը յամառին եւ չեն ուզեր հատուցանել այդ տուգանքը, ծանոյց ամէն կողմ որ ազգաս մէջոցներ ձեռք առնուին՝ օրէնքին այդ արամադրութիւնը դործադրելու համար։

ՍԿԵՒՏԱՐ-ԳԱՏՐԳԻՒՂԻ թրամուէյին անցնելիք տեղերու յատակաձեւերուն պատրաստութիւնը աւարտեցաւ։ Գիլասուր գիծը Ֆէնէր Պաղչէյն սկսելով պիտի հասնի Գատրգիւղի նահանգիստը. անկէ Հայտար Փաշայի քարտէզին մինչեւ Սկիւտարի նաւամատոյցը պիտի երթայ՝ Սէլիմիէի եւ Ուէն անցնելով։ Գիլասուր գիծը երկու ճիւղ պիտի ունենայ՝ մինչեւ Մոտա եւ անկէ Սկիւտար եւ Սկիւտարի նաւամատոյցէն Զամլըճա։

ԿԵՂԾ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՆԵՐ.— Անցեալները ծանուցուեցաւ թէ կարգ մը անձեր ինքզինքին իբրեւ վաճառական ցոյց տալով կը խարեն Յունաստանի վաճառականները։ Նոյնական լրագիրները կ'ըսեն թէ հելլենական հիւպատոսարանը բանալի քնուութիւն կատարած է՝ ասոնց նկատմամբ։ Թզաւմ դարձեալ կը պահանջէ որ յունական լրագիրները յայտնեն այդ մարդոց անունները։

ՀԵԼԼԷՆԱԿԱՆ ԱՄԲԻՐԻՔ զբօսանաւը, ուր կը դտնուէին Եորկէյ մեծ դուքսը եւ Մարիա մեծ դքսուհին, երէկ Օտեսայէն Պոլսոյ նաւահանդիստը ժամանեց, եւ առանց կենալու Պիրէան ուղեւորեցաւ։

ՀՌՈԴՈՍԷՆ կը դրեն թէ կղզիին բանջարեղէնները եւ պտուղները մեծագէս վնասուեր են անձրեւներէ ու սառնամանիքէ։

ՕՍՄ. ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ լերքերը, այս տարի, բաղդամէրէ նախորդին, թէ՛ չատ առատ եւ թէ լաւ տեսակէ պիտի ըլլան։

ՎԱՆԷՆ կը դրեն թէ մարտի պիտիները օդերը փոխուելով ուժ-սառը օր ձիւն տեղացեր է եւ սառնամանիք։

ԱՐՄՏԻԲԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ.—Առջի օրը եւ երէկ Անատոլիէն Կ. Պոլիս 10,500 քիլէ ցորեն բերուեցաւ։ դանդան տեղերէ ալ մեծաքանակ ալիւր ժամանեցին։ Դիները անփոփոխ կը մնան։

ՅՈՒՆԱՐԻՆ Վիքանիա լրագիրը օրէնքին անստատած ըլլալով, Տպագրական Տեսչութիւնը աղդարարեց անոր արտօնագիրը թէ իր այդ ընթացքը եթէ կրկնէ, պիտի պատժուի։

ԺԱՆՏԱԼԱՏ.—Բարիզի մէջ (Եղիպտոս), չորեքշաբթի օրը, ժանտախտ մահացու դէպք մը պատահեր է։

ՋԲՕՍԱՇՐՋԻՆԵՐ.—Այս առաւ. Պոլսոյ նաւահանդիստը կը ժամանէ Բրեմեն Վիքորիա Լուիզ զբօսանաւը, ուր երկու հարիւր զբօսաշրջիկներ կը դտնուին։ Սակի Սեւ ծով պիտի ուղեւորի ռուսական նաւահանդիստներն ալ այցելելու։

ՍԹԷՖԱՆՈՎԻՉԻ ԿՏԱԿԸ.— Ծանուցուեցաւ որ տիկին Քոնսթանթինիսի դատբացած է Սթէֆանովիչի ժառանգորդներու դէմ՝ Բաւլի Սթէֆանովիչի կողմէ իր երկու աղջոց կտակուած քսան հազար ռուբլին զատ յիսուն հազար ռուբլի ալ պահանջելով իր ազգ ապաստարանի համար։ Տիկին Քոնսթանթինիսի կ'ըսէ թէ այդ դրամը եթէ չհատուցուի, պաշտօնապէս երեւան պիտի հանէ թէ այդ ազգէն Բաւլի Սթէֆանովիչէն ծնած են։ Տիկին Քոնսթանթինիսի նաեւ կ'ըսէ թէ պատրաստ է ապացուցանել Բաւլի Սթէֆանովիչի հետ ունեցած յարաբերութիւնները. սարը իրեւ հատատութիւն վկայագիր մը ձեռք բերած է Գատրգիւղի մեարապլիքէն թէ ուրիշ մարդու հետ առնուացած չէ. նաեւ իր մեծ զաւակին մկրտուած ըլլալն ալ վաւերացուցած է Ֆէչերի Պատրիարքարանը։ Դատը սկսած է Իտալիոյ հիւպատոսարանին առջեւ։

ԹԻՒՆԵԼԷՆ ՎԱԽՑՈՂԸ.—Երէկ, ոմն գործոց Նախարար Թէվֆիք փաշա, հիւրասիրները, դերմանիոյ դեսպանը եւ այլն։

—Առջի օրը, մեծ դուքսը, դքսուհին եւ աղջիկը պատիւ ունեցան Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու, կայս. դահլիճին մէջ կը դտնուէին նաեւ արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիք փաշա, արարողական Իպրահիմ պէյ, Գերմանիոյ դեսպանը, դեսպանուհին, խորհրդականը ու առաջին թարգմանը։ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճեցաւ սկսանիկուս Իմթիազ պատուանշան չնորհել մեծ դուքսին, որուն կուրծքին վրայ Իր ձեռքովը դնուեցաւ այդ պատուանշանը։ Նաեւ Շէֆգաթլի առաջին ատիճանը՝ մեծ դքսուհիին ու աղջկանը։ Ն. Վեհափառութիւնը միանգամայն գանազան պատուանշաններ շնորհեց Նոցին Բարձրութեանց հետեւորդներուն։

Ազգային Լուրեր

ՌՈՒՍԱՀԱՅ ԼՈՒՐԵՐ

ՂՈՒԿԱՍԵԱՆ ԴՐԱԿԱՆ ՄՐՑԱՆԱԿԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆԸ

ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԿՈՆԴԱԿ

Փետր. 21ին Թիֆլիսի մէջ տեղի ունեցեր է Թիֆլիսի վանքի թանգարանի բացումը։ Պատարագիչ էր Ս. Հայրապետի դիւանապետ Տ. Կորիւն վարդապետ։ Ն. Ս. Օծութիւնը Ս. Պատարագէն յետոյ օրհնան պատչաճ քարով մը խօսքը է։ Պատարագէն յետոյ հոգեհանգիստ կատարուեր է համայն հնդկեցեալներու համար եւ ապա Ս. Հայրապետը բոլոր հոգեւորական դասին հետ, Ս. Թարգմանչաց շքեղանի երգասացութեամբ՝ հանդիսապէս ուղղուեր է դէպ ի նորակառոյց թանգարանը, ուր Թիֆլիսի մէջ հիւր եղող ճեմարանի ուսուցիչ Տ. Եղիշէ վարդապետ կարդացեր է հայրապետական կոնդակը, որով Ս. Հայրապետը հաստատած էր թանգարանին կից հիմնուած «Ղուկասեան մրցանակաբաշխութեան»կանոնադրութիւնը. հանդէսին ներկայ գտնուեր են Պ. Աւետիս Ղուկասեան, թանգարանի վարչութեան անդամներ եւ ուրիշներ։ Այդ կոնդակը հոս առաջ կը լեցնենք.—

ՂՈՒԿԱՍԵԱՆ ՄՐՑԱՆԱԿԻ ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Մկրտչէ ծառայ Քրիստոսի եւ անհատանելի կամօքն Աստուծոյ Եղիսկոպոսապետ եւ Կաթողիկոս Ամենայն Հայոց, ծայրագոյն Պատրիարք եւն։ Պատուական անդամոց միայնոյն Ցանձնաժողովոյ կրօնասիրական թանգարանի վանուց առաջ եկեղեցւոյ Հայոց Տփխիսայ, կառուցեալ ի մեծաբազում Պ. Աւետիսայ Բ. Ղուկասեան, հարազատիցդ Մայր Աթոռս Նուիրեմք ողջոյն եւ օրհնութիւն հայրական։ Ի յայտարար գրութենէ Ցանձնաժողովոյդ՝ մատուցելոյ մեզ 30ն նոյեմբերի անցելոյ ամի, հաւատի եղաք, զի բարեսաչասն Պ. Աւետիք Բ. Ղուկասեան ի 20 յուլիսի նոյն ամի զբաքեանս դոբրին, որպէս եւ մեր, նուիրեալ է ի տարին հինգ հարիւր ռուբլիս սա ի յատկացութենէ մրցանակի հայերէն երկասիրութեանց, զորպիսի դատմամբ մշանջնապէս ապահովեալ է կասկած իւրով եւ որոյ դործադրութիւն իսկ յանձեալ է Ցանձնաժողովոյդ։ Արդ, ի նիստս առեալ Մեր դործակցութեամբ զոմանս գնդասանին Պ. Նուիրատուին եւ նախաձեռնողին զայն կարեւոր հատատութիւն եւ կտակ, կարեւոր համարիմք այս հայրական կնոնադիր մերով որոշել առ այդ բաշխումն մրցանակի զնուեալ կանոնս ի պահպանութիւն ապագայ ժամանակաց եւ ի կատարումն, որք են։

Ա. Աւետիս Ղուկասեանի նուիրատուութիւնս հատատուած մրցանակը կը կոչուի «Ղուկասեան մրցանակ» յանուն նուիրատուին։

Բ. Մրցանակը կը տրուի ամէն տարի Ապրիլ 7ին Ս. Կուսի Աւետման օրին։

Գ. Ղուկասեան մրցանակի նիւթը պէտք է պատկանի հայ լեզուի, հայ դպրութեան եւայլն ճիւղերին այն է Հայոց լեզուի եւ դրականութեան հետազօտութիւն, հին հայ մատենագրիչների թարգմանութիւն լուսաբանութիւններով կամ բանասիրական քննադատութիւններով ճոխացրած յանձնարեկեղեցական պատմութեան լուսաբանուած հատուածներ, դեղարուեստի հետազօտութիւն, օրէնսդրութեան կամ կանոնագիտութեան վերաբերեալ տեսութիւններ եւ այլն։

Դ. Մրցանակի չեն կարող ներկայացուիլ 1. Օտար լեզուներից թարգմանութիւններ, 2. Դասագրքեր, 3. Միանգամ արդէն որ եւ է ազգային հատատութենից վարձատրուած երկեր, 4. Հին մատենագրութեանց պարզ տպագրութիւններ, 5. Մրցման ժամանակից երկու տարի առաջ տպագրուած գործեր։

Ե. Մրցանակի կարող է մասնակցիլ ամէն անձ, հայ կամ օտարազգի, բաց ի դրական յանձնաժողովի անդամներից։

Զ. Ներկայացուած գործերը պէտք է հայերէն լինին, դրաբար կամ աշխարհաբար, ձեռագիր կամ տպագիր։

Է. Ցիչեալ պայմանների համաձայն պատրաստուած երկասիրութիւնները պէտք է մրցանակի թեկնածուներ հինգ ամիս առաջ ուղարկուին մրցանակի Ցանձնաժողովին, հակառակ դէպքում կը մնան մինչեւ մյուս բաշխումը։

Ը. Ղուկասեան մրցանակի գործադրութիւնը, նուիրատուի ցանկութեամբ, յանձնուած է թանգարանի մեծագոյն ճիւղին, որ կազմուած է մի եկեղեցական եւ երեք աշխարհական անդամներից, թեմի Առաջնորդի նախագահութեամբ, եւ ոչ արիւն հոգեւորական, լինի նա կառավարիչ կամ նախանդամ Տփղիսոյ։ Ցանձնաժողովի անդամները նշանակուած են ցմահ. իսկ որ եւ է անդամի մահից յետոյ նրա փոխարէն ընտրուում եւ նշանակուում է այլը Հայրապետական։

Թ. Ցանձնաժողովը պիտի կատարէ ներկայացուած երկասիրութեանց նախնական քննութիւնը, եթէ մրցման պայմաններին յարմար գտնէ, կը յանձնէ մատենագէտ եւ կարող անձանց քննութեան, որոնք կարող են լինել թէ՛ Ցանձնաժողովի անդամներից եւ թէ՛ արտաքոյ նոցա, նոցա տեղեկագիրներն ընդունելով՝ Ցանձնաժողովը լրացնում է քննութիւնը եւ վերջնապէս որոշում մրցանակը։

Ժ. Մրցանակի հինգ հարիւր ռուբլին պէտք է ամբողջապէս տալ արժանաւոր երկասիրութեան։

ԺԱ. Եթէ իր ժամանակին հետեւեալ օրէնքներուն եւ կամ ներկայացուածները մրցանակի արժանի չլինին, մրցանակի գումարը պիտի գործադրուի նախնեաց ընտիր մատենադրութեանց տպագրութեան վրայ, որպիսի հրատարակութեանց եկամուտը յատկացնում է թանգարանին։

ԺԲ. Մրցանակի պարտականների մասին պէտք է կանոնակէս յայտարարել Ռուսերէն եւ արտասահմանի լրագիրներում. իսկ մրցանակաբաշխութեան հետեւանքի մասին Ցանձնաժողովը հրապարակաւ հաշիւ է տալիս տարեկան եւ լրագրերում տարի զեկուցում է ներկայացնում թանգարանի հովանաւոր Ս. Կաթողիկոսին ամէնայն Հայոց։

Յետ որոշման կնոնագրոյս աւանդեմք սիրելեալ որդւոյդ, եւ տարեգ անդամս միայնոյն Ցանձնաժողովոյդ ուշի ուշով եւ անկեղծ ոգւով կատարել ճշտութեամբ զնատատակեալ կանոնս, որ կատարելոյս հաճութեան է նպատակի բարեբար հիմնադրին։

Եւ մեք օրհնելով զհիմնադրին թանգարանին զՊ. Աւետիսն Բ. Ղուկասեան հանդերձ ընտանեօք եւ միանգամ ասեմք. «Յիշատակ բարերարին օրհնութեամբ եղիցի»։

Օրհնեալ եղիցին եւ անդամք Ցանձնաժողովոյն, ուխտդ. եւ վարտակդ յայս գրոյ եւ որք առ յայսոյն եւ պիտանիք հանդիսանան հատատութեանս։

Մնամք ի սրտի օրհնող բարեբարոյ եւ ցանկացող ընդ մատաղ գրագացամ սիրելեալ զաւակացս Ս. Հոյր Մերոյ Գրիգորի Լուսաւորչի, կամք մնամք խնդարձ սիրառակալ Նորին։

ՄԿՐՏՉԷ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ
ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

Էնիկերիի նորընտիր Առաջնորդ Տ. Եղիշէ Վ. Դալֆայեան, յառաջիկայ շաբաթ կը մեկնի իր պաշտօնատեղին։ Այս առթիւ Ս. Պատրիարքը Տ. Եղիշէ վարդապետի առաջնորդական պաշտօնը հանատաղ կոնդակ մը ալ դրած է։

—Կը լսենք թէ Մարմարիւքի առժամեայ Թաղ. Խորհուրդը այժմէն յատուկ դրով մը հրաւիրած է Արմաչառ փոխ-վարնուպար Տ. Եղիշէ Դուրեան Սրբազանը, զատական ուսերուն առթիւ, նոյն եկեղեցին քարոզելու համար։

—Ցնեռատական Խորհուրդը դումարուցաւ երէկ Պարիսքարանի մէջ եւ զբաղեցաւ հետեւեալ խնդիրներով.—Գարմանի Փաշայի նախորդ Թաղական Խորհրդոյ հաշուոյ նկատմամբ երկարդի տեսչին կողմէ մատուցուած քննութեան տեղեկագիրը, Խորհուրդը նկատողութեան առնելով՝ հատատուեց հաշիւները եւ Գասարեանցի թաղային զործոց վիճակին նկատմամբ որոշեց իր առաջարկութիւնները ներկայեցնել Ս. Պատրիարքին։ 2. Որոշեց աղդարարել Սիւրմար Ս. Կարապետ եկեղեցւոյ նախորդ Թաղ. Խորհրդոյ դիւանին որ մինչեւ 10 օր վաթսունի իր պաշտօնավարութեան ժամանակամիջոցի հաշիւները, որ ցարդ մատուցուած չէին։ 3. Զբաղեցաւ Սամաթիոյ աղքատ հրիվրելոց անտակոյ չնութեան վերաբերեալ խնդրովը եւ լսելով այս խնդրոյն առթիւ ներկայացող թաղեցիները, որոշեց բանակցութիւն կատարել չնութեան Յանձնաժողովին հետ, եւ բան այնմ անօրինել կարելուոյը խնդրոյն նկատմամբ։ 4. Ուսումնարանաց Սամաթիոյ Սանուց Ընկերանոցի դրամական խնդրոյն նկատմամբ Պատուական Յովհաննէս էֆ.ի տեղեկագիրը, եւ Արշաւիր Գառնիկ էֆ.ի կողմէ հաղորդուած տեղեկութիւնները եւ յետ խորհրդակցութեան որոշեց վերադարձնել բանակցութիւն մը կատարել իր յաջորդ նիստին Արշաւիր էֆ.ի հետ, եւ բան այնմ անօրինել կարելուոյը։ 5. Փէյնիրճեան Գրիգոր էֆ.ի կողմէն յառաջադրեալ Սամաթիոյ Ս. Գէորգ եկեղեցիին նուիրուած զանգի մը փոխանցման զործութեանց մասին տեսչից հարկ եղածը դրել տեղւոյն Թաղ. Խորհուրդին։ 6. Օրթաղիւղի եւ Գասմդարուի դրամի Թաղ. Խորհրդոյ կողմէն զանազանի գրերու ուշադրութեան տուտուելով, յանձնուեցան երկուքից դիւանի տեսչին նկատմամբ, եղած տարաձայնութեանց մասին յայտագրեալ հաշիւը իր տեսութիւնները։ Խորհուրդը ըստ բաղդեցաւ նաեւ Գասարչէշմի, էմ Մէյանանի, Զաքարիայ, Գարթոլի եւ Հիսարի եկեղեցիներու վերաբերեալ հաշուական կտակագրեր, եւ կարգադրեցաւ զանազան խնդիրներու կարգադրութիւնը։

—Տ. Ազան վարդապետ վարդ երիկուն պիտի քարոզէ Մարմարիւղի եկեղեցիին մէջ։

—Ս. Պատրիարքը, երէկ, Սիւրմարի Ս. Խաչ եկեղեցիին մէջ քարոզեց, նիւթ ունենալով ապրատ Զաքարիոսին տասակը եւ բարեզործութեան յորդորներ կարդաց։ Յետոյ այցելեց Ս. Խաչի վարժարանը եւ մանկապարտէզը զնեկարկցութեամբ Թաղ. Խորհրդոյ անդամներուն։ Յերեկին, Յիւրատեան էֆ.ի բնակարանը հաչելէ յետոյ, այցելեց Պէրպէրեան վարժարանը, ինչպէս նաեւ Իհատիէի Ներսէսեան վարժարանը։ Բարը ազգերասերներուն չարար բաշխուեցաւ։

—Դատաստանական Խորհուրդը, երէկ Պատրիարքարանի մէջ նիստ դումարեց նախագահութեամբ Պատր. Փոխանորդ Սրբազանին։ Անդամներուն մեծ մասը ներկայ էր։ Երկու ամուսնական վէճերու հաշտարար կարգադրութիւն ըրաւ եւ մէկ քանի խնդիրներու կարգադրութիւնն ալ յառաջիկայ նստին թողուց։

—Ս. Պատրիարքը նախընթաց օր դատական պաշտօնարանը երթալով, թաղրիր մը մատոյց դատական նախարար Բարձր. Ապտիւրրահման փաշայի, Կիլիկիոյ հանդուցեալ Մկրտիչ կաթողիկոսի ժառանգորդներուն կողմէ Օսմ. Պանդային դէմ բացուած դատին մէջ Սաղ փանքին ունեցած իրաւունքներուն համար։ Արժանի վանքին սեփականութիւնը եղող հողերուն վրայ ալ ինչ ինչ ծանօթութիւններ տուաւ։

—Պէշիկի (Հալէպ) Տ. Յարութիւն քահանան եւ 10 ուխտարկանները, որոնք զեղծումներու օրինաւորացութեան յանցանքներով ամբաստանուած էին, դասի ենթարկուելով անպարտ արձակուեր են բոլոր քահանային, որ մէկ տարուան բանտարկութեան դատապարտուեր է։

—Ս. Պատրիարքը նախընթաց իրիկուն աչքէ անցուց Սկիւտարի Գաղֆային պարտէզանոցը այն դիտելու, ուր պիտի չենուի ազգ. զբաղատեղի։ Ն. Սրբազնութիւնը այցելեց նաեւ Սկիւտարի ազգային դեղարվեստանոցը եւ հոն ալեզարդ բարեզարդութեանը համար զոհունակութիւն յայտնեց։

—Վեհ. Դարբիկ էֆ. Նորատունկեանի առաջնական վիճակը հետզհետէ բարւոքման նշաններ ցոյց կու տայ։ Զերմութիւնը զգալապէս պակասած է եւ հիւանդը ապաքինման ճամբուն մէջ կը դտնուի այս։

—Ազգ. Հիւանդանոցի ի նպաստ արուեստի տարեկան նստաշրջանը, որ վաղը տեղի պիտի ունենայ Թէրզիաղի թատրոնին մէջ, պիտի նախագահէ քաղաքապետ Վահ. Բրսիան փաշա։ Ս. Պատրիարքն ալ այսօր կայս. պալատ կ'երթայ՝ չնորհակալութեան գիր մը մատուցանելու համար նուագասանդէսին հրամանը չնորհուած ըլլալուն համար։

Կարգադիր մասնախումբին կողմէ ամէն միջոցներ ձեռք առնուած են հանդիսականներուն հանդստութեանը համար. սակայն հարկ կը դտնուի դիտցնել թէ մէկ տուեալով մէկէ աւելի անձեր չպիտի ընդունուին, որովհետեւ թատրոնը 1000 հոգիէն աւելի չտանիր եւ տոմսակներն ալ 1000 հատ տարուած են։

—Ուսումնական Խորհուրդը երէկ դատարուեցաւ եւ հետեւեալ որոշումները առաւ։ 1.—Նկատելով որ մէկ քանի վարժարաններ կան, որոնցմէ ուսուցչաց Օղնութեան Մասնաճիւղի կանոնագրութիւնը դրկուած չեն եւ ինք պիտի փակէ իր հաշիւները, որոշեց երկու չաբաթ եւս երկարաձգել նոյն նստաշրջանից պայմանաժամը, եւ յետ այնորիկ փակելով հաշիւը՝ հանդամանութեան արդիւնքը յանձնել Հոգաբարձութեան։ 2.—Մայրաքաղաքիս ազգ. վարժարանաց ներկայ 1901-1902 դպրոցական տարեշրջանի վիճակագրոյցը հրատարակուած ըլլալով, որոշեցաւ դրուել զանոնք մայրաքաղաքիս ազգ. վարժարաններ։ 3.—Զբաղեցաւ նոյնպէս ուսուցչաց սնանց վիճակներու եւ դասական երկասիրութեանց վերաբերեալ ինչ ինչ խնդիրներով։

ՄԱՄԻՍ Գրական Շաբաթաթերթին այսօրուան թիւին մէջ ընդարձակ տեղ մը կը զբաւնէ երեք չահեկան յօդուածներ՝ Գեղարուեստի բաժինը. Մ. ԱՆԴԵՂԵԱՑ.—Փսան Հաւինկ եւ իր հինգ նեռկայացուցեռը. Դ. Մ. ՅԱԿՈՐԵԱՆ.— Փոխան ծաղկեփունջի (Նորավէպ) Գ.ԼԱՆԵԿ։ Ամենայն զան, Բանասանդութիւն մը Մ. ՈՒՂՈՒՐԼԵԱՆԷ, Թատրական զարդը Կովկասի մէջ, Պրուսայի առաջնորդը, եւայլն։

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հանդուցեալ այրի տիկին Յուլիանէ Թորոս աղէ Գիսակեանի յուղարկաւորութեան ատթիւ փոխան ծաղկեպսակի հանուեալ նուիրատուութիւնները եղած են Հիւանդանոցիս։— Տէր եւ Տիկին Լեւոն աղէ Թ. Գիսակեան 108, Այրի Տիկին Եւդոկիէ Ղազարոսեան 108, Տէր եւ Տիկին Ասատուրատուր էֆ. Տէրտիրճեան 108, Տէր եւ Տիկին Գարեղին էֆ. Գէոլանճեան 108, Տէր եւ Տիկին Մինրդատ էֆ. Պարսեան 216, այրի Տիկին Վասիլանի Մարգարեան 108, Մկրտիչ էֆ. Ասատեան 108 դրուշ։ (Հոգաբարձութիւն)

ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ
Ի ՆՊԱՍ ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ
Բեր.,Ֆրէնկեարդի Բարգեարկան Բարդէն մէջ

Կիրակի, Մարտ 24/6 Ապրիլ 1902, ժամը 7½ին (Ը.Թ.)
Մասնակցութեամբ Օր. Լապուտնայի, Մաէսթրօ Նավալի նուագախումբին եւ Պ. Հէկբէի

ԾԱՑՏԱԳԻՐ

ՍՈՒԱՅԻՆ ՄԱՍ
ՀԱՄԻՏԻԷ ՔԱՑԼԵՐԳ

1. ՄՕՅԱՐԹ.—Ուվերթիւռ, Ֆիւիք ՌեշաՅՔ, Նուագախումբ
2. ԼԻՍԹ.—Ռաբսօսի հօճկրուազ. դաշնակի վրայ Պ. Հէկէ
3. ՏՈՒՄՊՐՕՋԻՕ.—Քուաթուոր ազորս
4. ՄԱՍԳԱՆԵՒ.—Վիլիօ սաբէքի, օ'մամմա. (Ռուսթիքանա) երգ Օր. Լապուտնայի կողմէ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

5. ՄԻԽԱԷԼԻՍ.—Լա բաթուլլ. Նուագախումբ
6. ԼԻՍԹ.—Գօճսերթօ. դաշնակի վրայ Պ. Հէկէի կողմէ մասնակցութեամբ Նուագախումբին
7. ՌՕՄԱՆՍ.— Օր. Լապուտնայի կողմէ
8. ՌԻԻՊԼՆՇԹԱՅՆ.—Վալս. Նուագախումբ

Այսօրուան Հեռագիրներ

(Աժանս Քոնսթանթինոպլ)

ՊՈՒԷՐԼՆ, 4 ապրիլ.— Պաշտօնաթերթը կը հրատարակէ Պ. Ալեքսանդր Լահովարիի անունատուն մը՝ իբրեւ սուլթանական դեսպան Կ. Պոլսոյ։

ԲԷՅԹԻ.—Հանդարտիս Երեսի. Ժողովին մէջ, երեսփոխանաց վրայ վիճաբանութիւն կատարուած ատեն, նախարարապետ Ֆոն Զէլ վեր հանեց Պատուն Ֆոն Բալֆէի նշանաւոր յայտարարութիւնները, բարձր արժանիքը եւ Հանդարտիս մասին ունեցած հոգածութիւնը։

ԼՈՆՏՈՆ.— Լորտ Բիչնէր կը հեռագրէ Բրէթորիայէն.—«Անդլիական հեռագրատարներ

ՄՈՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1843ԻՆ

Պահեստի գումար ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՌ 687 ՄԻԼԻՈՆ ֆրանկ

Ապահովագրական ամէն կարելի դրութիւնները կը գործադրէ. խառն ապահովագրութիւն, ամբողջ կեանք, զուտակաց դրամագլուխ, ցմահ եկամուտ, եւայլն

Մուչուալ Լայֆի սակագինը և ապահովագրութեան զանազան դրութիւնները չուսումնասիրած մի ապահովագրուիր։—Առատաձեռն պայմաններ, վճարման դիւրութիւնք։ Տեղեկութեանց համար դիմել առ Պ. Ֆ. ՀԷՌ, ընդհանուր գործակալ, Ինաեէթ խան, Վոյվոտա փողոց, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս։

579

ՍԻՐՈ ՏԸ ՌԷՖՈՌ 'ԻՕՏԷ
ՆԱԻԻՄՕ ՆԻ ԸՆԿ.
SIROP de RAIFORT IODÉ

Բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած՝ Սիրո Անթիքաբուպիւթիքի և Մօռիւ ձկան իւղին տեղ՝ աւշականութեան, տժգոյն ու սակարակազմ տղայոց մարմնի փչտիկներուն դէմ. ինչպէս նաեւ վիգի գնտիկները հալեցնելու և ախորժակը բանալու համար։
Փարիզ, 8. Վիվիէն փողոց
և բոլոր դեղարանաց մէջ A.

ԱՌԻԹԷՆ ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ

Օ ԹԱԼՕՆ Տ'ՕՐ

ԲԱՐԻՁԵԱՆ ԿՕՇԻԿՆԵՐՈՒ ԳՈՐԾԱՐԱՆ
ԳԱՐԼՕ ԱՀԵՆԱՄԵԱՆ
ՀԱՑ ԿՕՇԿԱԿԱՐ
ՎԵՐՋԻՆ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԻՒՆ
ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ՁԱԳՈՒ ՎՐԱՑ
ՍՐԱՆՑ ԵՒ ԿԱՆԱՆՑ ՀԱՄԱՐ
Նաեւ կողերու ճնմար պատրաստուած
Կալաթա, Վոյվոտա փողոց, Թիւ 103

ԹԻ ԿՐԷՇԱՄ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
Ի ԼՈՆՏՈՆ
Ընկերութեան գրամագլուխը 31 դեկտ. 1898ին
162, 924, 140 ֆունտ
Ցարկան նիւմատ, ողողութիւններ և շահ՝
31 դեկտմբեր 1898ին
29, 765, 473 ֆունտ
Ընկերութեան հասատաութեան թուականէն՝ այսինքն 1848է ի վեր, ապահովագրեալներու եղած վճարումներ, կենսատ. թոշակ, եւն.
362, 858, 507 ֆունտ
1898 տարուան մէջ ընկերութիւնը 6619 բոլիսներ տուած է որոնք 58,680,000 ֆունտի գրամագլուխ մը կը ներկայացնեն։
Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալներուն՝ Պ. Պ. ԷՅՕՒԷՐԻՍ ԵՒ ՈՐԴԻ, Պոլիս, Մէյմառնէզ փողոց, Գալաթիա խան։
Մի՛ջնորդներուն լաւ վարձատրութիւն պիտի ըլայ։
Փոխ-գործակալութիւն, Ղալաթիա, Մէյմէնէքլի խան։

ՄՈՍ

ՇՈՒԵՅՑԱՐԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվերբուլի, Ֆորսոյի, Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւք.

Անունք	Թոն	Անունք	Թոն
Բամէզ	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	ՆէբՓիս	2400
Թէյպը	3000	Օսայրիս	2250
Ֆեանորուս	3000	Բէբա	2250
Ֆարոս	3000	Սկինբա	2000
Սսմանլի	3000	Կասբրնի	1500
Մարիոթիս	2500	Կիլէն	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՈՒԻԹՈՒ և ԸՆԿ.
Ուիթոլ խան
ՃԷՕՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
194 31, Ճէյմս Սթրիդ Լիվերբուլ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ^ՈՔ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄԱՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

Եանիի զարեջրատան վրայի յարկը, ներcs Զրպուլճեանց դէմը)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւած ակռաները մեկ անգամեն կը լեցնեն, ցաւով դիմելու եւ բուժուած վերադառնալու պայմանաւ։
Նորահնար եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականին, դեմքի ձեւաւորութիւն ըստ տարիքի, ծամողութիւն եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորեալ։
Բերանի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին, ինչպէս նաեւ թմրեցուցիչ դեղերու և ամենակատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամահանութիւն։
Ց. Գ. Զմեռները կիրակի օրերն ալ (մինչեւ կէս օր). ինչպէս նաեւ ամէն օր (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին։
Ծանօթ.—Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ ՉՈՒՆԻՆԻՔ !!։

Կաթիլներու մէջ ամփոփուած
ՊՐԱՎԷԻ ԵՐԿԱԹ
FER BRAVAIS
Ամենէն ազդեցիկ դեղն է
Անարիւնութիւնը, դեղնութիւնն ու տժգունութիւնը բուժելու։ Ոչ անախորժ համ ունի եւ ոչ ալ հոտ. աշխարհի բոլոր թժիշկները կը յանձնարարեն Ֆէր Պրավէն։
Պնդութիւն չի տար։ Ակռաները չի սեւցուներ։ Կարճ ժամանակի մէջ կուտայ Առողջութիւն, Կայտառութիւն, Ոյժ եւ Գեղեցկութիւն։ Կեղծերէն զգուշանալ։ Կը ծախսուի թէ կաթիլի եւ թէ դեղահատի ձեւով ամէն դեղարաններու, մթերանոցներու մէջ։
Մթերանոց, Թիւ 130, Լաֆաեէթ փողոց, Բարիզ։

ՉԵՐՄԱՄԻԶՈՒԹԵԱՆ
ԱՄԷՆԷՆ ԱԶԴՈՒ ԴԱՐՄԱՆԸ

Երիտասարդական զեղխութիւններէ առաջ եկած չերմամիզութիւնն ու ամէն կարգի հոսումները եթէ անխնամ ձգուելով չի դարմանուին, սոսկալի հետեւութիւններ կ'ունենան և մինչեւ իսկ որդեծնութենէ կը զրկեն զմարդ։ Թէ նոր սկսած և թէ հինցած ՉԵՐՄԱՄԻԶՈՒԹԻՒՆՆ անվնաս կերպով ու հիմնապէս բուժելու համար ՍԱՆԹԱԼ ՍԱԼՕԼԷ ԷՄՄԻՐ անուամբ դեղ մը հնարուած է որ բնաւ ստամոքսը չխանգարելով կարճ ժամանակի մէջ կատարելապէս կ'անհետացնէ հիւանդութիւնը, առանց հետք մը ձգելու։
Չերմամիզութեան համար թէեւ շատ մը դեղեր կան, բայց անոնք ստամոքսը խանգարելէ և միզանցքն ու ամրզիքները ուռեցնելէ և հիւանդն յուսահատցնելէ ուրիշ բան չեն ծառայեր. մինչդեռ ՍԱՆԹԱԼ ՍԱԼՕԼԷ ԷՄՄԻՐԻ բոլորովին զերծ է այս անատեղութիւններէն։ Աւելաւաք անոնք որ այս կարգի ծածուկ հիւանդութեանց ենթակայ են ու չեն փութար այս գիտական մեթոտով պատրաստուած դեղը գնել, պարապ տեղը ժամավաճառ կ'ըլլան և ուղղակի կը փնտռեն իրենց առողջութիւնը։
Սանթալ Սալօլէ Էմմիրին կը ծախսուի մայրաքաղաքիս և գաւառներու մեծ դեղարաններն ու դեղի մթերանոցները։
Զգուշացէք անուններու նմանութիւնէն. ԷՄՄԻՐԻ անունը փնտռեցէք։
Կը ծախսուի եէնի Ճամիի բակը Բէգալմ պէյի, Սուլթան Համամ Մէզիքի, Լի օս, Պոնտէլիոս դեղի մթերանոցներն ու Պանմէ Գաբու Բիւշիւքեան դեղարանը։
789 22—52

BULGARIA
ՊՈՒԼԳԱՐԻԱ

ՊՈՒԼԳԱՐԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԱՌԱՋԻՆ ԸՆԿ.

Հաստատուած Ռուսիոյ

Դրամագլուխ եւ պահեստի գումար՝
6,000,000 ֆրանկ

Ապահովագրութիւն կարասիներու, կալուածներու, ապրանքներու եւայլն, Կ. Պոլսոյ և գաւառներուն մէջ, ազատ պայմաններով և նպաստաւոր սակագիներով։
Մասնաւոր ապահովագրութիւն լաղացպանների և ճարտարագործներու համար։
Կեանքի և տղոց համար գրամագլուխ պատրաստելու ապահովագրութիւն։
Վնասուց անմիջական ու առատաձեռն հատուցում։
Ընդհանուր դրծակալութիւն, Կ. Պոլիս, Վոյվոտա փողոց, Գավաֆեան խան։
Լիազօր վարիչ Ընդհ. Գործակալ
Տ. Ս. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ Ժ. Պ. ՔԱՋՄՐԼԻԹՕ
Ընկերութեան դրամատունը Գրէթի Լէօնէ

ՖԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈՒԵՅՑԱՐԱՑԻՆ

Ուրբ ամիսը երկու անգամ կը բանին Լիվերբուլի եւ Արեւելից միջեւ.

Անունք	Թոն	Անունք	Թոն
Իվէրնիա	18900	Սիլվանիա	5598
Սաքսոնիա	18900	Բասնիանիա	4811
Լուրանիա	12950	Վէրլա	3229
Քամբանիա	12950	Բաւիա	2945
Սուլթանիա	8843	Թիրիա	2936
Ումպրիա	8128	Սիբրիա	2935
Էմբուրիա	8120	Սամարիա	2558
Սէրվիա	7392	Նէբրա	2181
Ուրանի	7269	Շէրպուրկ	1614

Դիմել առ ՃՈՒԼի և ՍԻԿԼԻ
Joly et Seagor
Մէյմանէքլի խան, Թիւ 6, 7, 8 Ղալաթիա, Քաբա Մուսթաֆա փողոց։ 255

Իր անարատութեան պատճառաւ
ՇԱԲՕԹՕ
բէբթօնը միակն է որ կը գործածուի Պ. Բասթէօռի, Պերլինի, Վիէննայի և Բեռլրսպուրկի աշխատանոցներուն և Ֆրանսայի ծովային հիւանդարանաց կողմէ։

ԱԶԴՈՒՄԻԹԻՒՆ ԵՒ ԱՐԱԳ ՆԵՐԳՈՐԾՈՒՄ
ՇԱԲՕԹՕԻ ԳԻՆԻ
ԲԷԲՍԻՆԵԱՆ ԲԷԲԹՕՆԻ
VIN CHAPOTEAUT

Բէբթօնն, որ իբր ամենալաւ սնունդ ծանօթ է, կովի մսին մարսողութեան արդիւնքն է՝ բէբսինի և կամ նոյն իսկ ստամոքսին միջոցաւ։ Այդ կերպով կը սնուցանեն հիւանդները, նոր ապաքինածները, ինչպէս նաեւ այն անձերն, որ ունին հիւծումէ առաջ եկած անարիւնութիւն, սնունդներէ նողկանք, տենդ, չաքարախտ, թոքախտ, թանչք, ուռեցք, քանսէր, ստամոքսի ու լեարդի հիւանդութիւն՝ տաք երկիրներ բնակելէ յառաջ եկած։
ՇԱԲՕԹՕ, 8, Վիվիէն փողոց, Փարիզ, և բոլոր դեղարանաց մէջ։ A.

LE PHENIX AUTRICHIEN
ՖԷՆԻՔՍ ՕԹՐԻՇԻԷՆ

Հիմնուած 1860ին Վիէննայի մէջ
ԿԱՅՍ. ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԸՆԴՀ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ	ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ
Դրամագլուխ եւ պահեստի գումար	Դրամագլուխ եւ պահեստի գումար
Մինչեւ 1898 դեկտ. 31, 31,008,000 ֆր.	Մինչեւ 1898 դեկտ. 31, 17,000,000 ֆր.

Այս Ընկերութիւնը լաւագոյն պայմաններով կ'ապահովագրէ ամէն տեսակ չէնք կարասիք ու ապրանք նաև անձեր, թէ Պոլսոյ և թէ գաւառներուն մէջ։ Ընկերութեան դրամատունն է Գրէթի Լէոնէ։ Գրասենեակ, Պոլիս, Հաճօրլու խան, Թիւ 53—56։
745 Լիազօր ներկայացուցիչ
Գ. ՅԷՐԱՏԵԱՆ

ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՍԱՔՐՈՂԱԿԱՆԸ
HUNYADI JANOS
Անմիջական, ապահով եւ դիւրին կերպով կ'ազդէ
Տիեզերանոյշակ ճնմարաւ
ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ ԿԵՂԵՐԷՆ
Պահանջեցէք հետեւեալ անունը պարունակող պիտակով տիպեր
ANDREAS SAXLEHNER
Կը ծախսուի դիմաւոր դեղավաճառներուն և դեղագործներուն քով։
387

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՒԵՅՑԱՐԱՑ
Ընդմէջ Հալի. Կ. Պոլսոյ եւ Օսեասյի

Անունք	Թոն	Անունք	Թոն	Անունք	Թոն	Անունք	Թոն	Անունք	Թոն
Ալպանս	1089	Գոմս	1497	Կոզզ	1011	Մալմս	724	Բոգարիս	186
Ալէքսի	3607	Գոնկոս	2306	Կրօտնս	1695	Մարէնկս	2273	Սարֆս	1113
Անճէլս	1541	Դորսս	895	Հիրս	775	Մարդէլլս	3709	Ցիրիս	1735
Արիսսզս	2377	Տիտս	4311	Հիտալկս	1581	Միրատս	3557	Սիրլիս	1193
Պասսանս	1822	Տօմրնս	937	Հինտու	3720	Սիլս	1057	Սթէրս	1100
Գոլոմբնս	1264	Տուրս	2383	Հորատիս	3600	Մանդէպլլս	1735	Թասսս	1328
Գրավս	1076	Տրարս	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլս	2419	Թ. Ուիլսն	1546
Գրինս	841	Տինամս	504	Իակս	2354	Նէրս	1083	Թորիս	3827
Գրֆֆալս	4431	Լարս	2464	Իտանս	5540	Ոռիս	4100	Թոլէտս	1470
Դէյրս	1671	Լյոնարտս	1520	Ձիւնս	1080	ՈնՍարիս	4036	Թորրիսս	487
Դալիրսս	1337	Լրազ	1841	Քէսս	1053	Ս. Լանտս	1535	Ուրպինս	2429
Գամէս	1241	Ֆիտս	934	Քոլրնս	2507	Բալէրմս	1637	Վասրս	1914
Գազս	1094	Ֆիլանտ	1828	Քոնս	1700	Բոլս	510	Վոլս	1289
Զիրանս	2729	Ֆլամինկս	849	Լէս	1033	Բրանդս	2229	Վոլթուրնս	2396
Միսէրս	1831	Ֆրանչիսքս	4582	Լէբանոնս	2272	Բրինպտս	1663	Եէտս	1850
Գիս	2697	Կալիէս	3060	Լիվորնս	1643	Բոլս	1613	Զէրս	1250
Գոլորատս	4235	Կիրանս	1243	Լօրէնցս	3191	Բոսէս	1789		

Մորոֆֆս շոգենաւը, նաւապետ Պօքսհոլ, ընդհանուր վաճառքով Հալէն հոս հասած է։
Իպրս շոգենաւը, նաւապետ Ուտ, ընդհանուր վաճառքով Հալէն հոս կը սպասուի ապրիլ 4ին։
Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԼՆՏ ՐԻՋՕ
Թիւ 23—24. Բիւշիւք Միւնէթ խան, Ղալաթիա 377

Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈՒԵՅՑԱՐԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւնք

Դշ. 26/8 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի
Դշ. 27/9 Իզմիր, Բիրէ, Ալեքսանդրիա ժամ 10ին միջօրէէն առաջ հաղորդակցելով Ալեքսանդրիա, Բոր-Սաիտ, Նափա, Գէրուք եւ Քիոս)։
Եշ. 2/10 Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ
Եշ. 23/10 Ինէպոլու, Սինոպ, Սամսուն, Օռտու, Կիրասուն, Տրապիզոն, Ռիզէ եւ Վարնա ժամ 1ին յետ միջօրէի։
Ուր. 29/11 Օտէսա ժամը 1ին յետ միջօրէի։

ՇՈՒԵՅՑԱՐԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՍԷԼԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.
ՍԿՅՍՍՈՒԱՏ ՇՈՒԵՅՑԱՐԷՐ
Ապրիլ 8էն Սիրիասի, Մարսիլիայէն։
» 14էն Մինկրէլի, Անատ. եզերքէն։
ՍԵԿՆՈՒՄՆԵՐ
Ապրիլ 8էն Սիրիասի, Սմիռն, Տրապիզոն և Պաթում։
» 15էն Մինկրէլի, ուղ. Մարսիլիա։
Տոմսեր ուղղակի Բոլսոյի համար։
Առաջին կարգի 245 ֆրանք. Բ. կարգի 175 ֆրանք. Տեղեկութեանց համար դիմել Գրասենեակն Թօփ Հանէ Քարաքիոյ վրայ։ 516 Թ. ՌԸՊՈՒԼ

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈՒԵՅՑԱՐԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերբուլի եւ Արեւելից միջեւ բանող շոգ.

Անունք	Թոն	Անունք	Թոն
Ալիքզանդրիան	10500	Ֆլավիա	3500
Ամազնեան	10500	Եմիրզիրն	3800
Բէսարիան	10500	Արրժ.ըն	3000
Լանքասդրիան	9000	Այմէրիան	3500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3700
Գոլոմպիան	8000	Աթենիան	2500
Ճորճիան	8000	Անտալուզիան	2500
Ֆասգոնիան	8000	Ալզաշիրն	2300
Ֆիլատիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մինճօ	900
Վալենտիան	3700	Օրօրդ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպն	800
Ֆապիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր վերադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունը հանելու համար իրենց հաշանգը ղ կել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։
Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ
ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆԴԷՆ
Ղալաթիա, քարափին վրայ մաքսատան հին տեղը
600

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԵՌԻՍՈՒԹԵԱՆ

— 11 —

ՆԱՄԱԿԱՆԻ ԱՌ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՍ

ՆԱՄԱԿ Գ.

Այսու հանդերձ, կ'ընդունիմ թէ ճաշակը բնական ի՛նչ ինչ արամադրութիւններ կը պահանջէ։
Կան ոմանք՝ որ մեզի պէս թէեւ հաղուած են ու մեզ առընթեր կը գրաւեն ընկերային դիրք մը —դժբաղդաբար ըստուարաթիւ են այսպիսիները—, կոյտութեան ու նիւթապաշտութեան մասին ունին այնպիսի հակամիտութիւններ՝ որ ճաշակի տէր չպիտի ըլային երբեք։ Անտարակոյս, իմ մենասիրական սովորութիւնները զիս անոնցմէ հեռու պահած պիտի ըլային։ Եթէ ո՛չ պատերազմ կեցած ըլլար, ո՛չ տնտեսական ապրանք, (ո՛չ սլ գեսնատարժ)։ ըստ որում ա՛յս պարագաներուն մէջ իրարու կը մտնեն, անկեղծօրէն կը խօսակցին ու իրենք զիրենք կը ցուցնեն ա՛յնպէս՝ ինչպէս են։
Նախ՝ ուշադրութիւնս գրաւեցին ամենցմէ մեծագոյն մասին հետեւեալ ընթացքն ու ընտանի վարմունքը. կարծես թէ ճիգեր կը թափէին ճշմարտապէս պականերներ ըլլալու։ Անոնց քաղաքաւանքը, անոնց չարժուձեւերը, անոնց կեցուածքը, վերջապէս ամէն բան կոչտ էր ու շնական։ Եւ սակայն բաւական չէր զանոնք տեսած ըլլալ. պէ՛տք էր լսել անոնց խօսքերը։ Ցարշաւի կը գառաանէին իրենց սովորական հայհոյանքներով, իրենց տարափ կատակներով կամիրենց քաղաքագիտական բարբանջանքներով, կրնայի համակերպիլ, և երբեմն իսկ ժպիտի մը համար տեղ գտնել. բայց միտ կուգար այնպիսի վայրկեա՛ն մը՝ ուր ամենէն սրամիտները կ'ընէին իրենց զաղաբառութիւնները զոյս պահ ընդ պահ կը համակէին անկեղծախոսութիւնով ու զուարթախոհութիւնով, ինչ որ կը ցուցնէր թէ որչափ հանոյք կը զգային իրենց ոյդ խօսքերէն։ Մառոյի կը հարցնէի այն ատեն թէ արդեօք ի՛նչ կրցած պիտի ըլլային ըսել նաեւ պիղծ անասունները, եթէ խօսելու լեզու տրուած ըլլար անոնց։
Զեզ'է շատ աւելի տարէց էիր, սիրելի իմ, երբ կրեցի այս տպաւորութիւնները, որոնք ա՛յնչափ տաժանելի էին որչափ նորանշան։ առաջի՛ն անգամ կը գտնուի այս կարգի մարդերէ բաղկացած ակումբի մը մէջ, ու մաքուս անոնց դէմ կը բարկանայի որ այնչափ խորշելի երեւոյթով մը կը ներկայանային ինծի։ Ծրանսերէն (ինչպէս և հայերէն) լեզուն ա՛յնչափ սիգապանծ ու ա՛յնչափ ողկոյնոյ է՝ որ ենթի չի թոյլատրեր ձեզ ըսել թէ այս մարդիկ մինչեւ ո՛ր աստիճան առաջ կ'երթային. այլ կրնամ աւելցնել՝ որչափ կարելի է հնարտանաս մնալու համար՝ թէ անոնցմէ չատերը կեղտոտ ու զարշահոտ էին։ Այն միջավայրին մէջ, ամէն բան հոսած էր. ծխախոտերը, մարդերը; ինչպէս եւ խօսքերը։ Ահա ա՛յն ժամանակ խոր հմտզոմի չեշտով մը կ'ըսէի նորատի աշկերտներուն. «Հրաժարեցէ՛ք ամուսնանալէ. ոգե՛ղ բան է մտածել այր մարդու։ Անկէ ի վեր, փորձը նորոգուեցաւ յաճախ, ու ես վարժուեցայ տակաւ. զայրոյթս նուազ սատիկ է հիմա, բայց զարհանքն անմոռաց մնացած է ինծի։
Եթէ դեռ ա՛յն վիճակին մէջ կը գտնուիք՝ որ կը կարծէք թէ միայն գործաւորները կամ ստորին դասակարգի վերաբերող մարդերը զռեհիկ ու հետեւակ են, այս առիթէն պիտի օգտուիմ հակառակն ապացուցանելու համար, քանզի այն մարդիկ որ ֆրանսական պահականոցները կը զարգարէին՝ երբ ես սկսայ չփոյմ ունենալ իրենց հետ, ամենքը կը պատկանէին քաղաքին կամ սիկակրեար կոչուած դասակարգին։ Վաճառականներ, պաշտօնեաներ, արուեստագէտներ, բժիշկներ, փաստաբաններ կամ նոտարներ, ամենքն ալ կը բաղկանային այնպիսիներէ՝ որոնք, իրենց համազգեստները հանած, ձեռնոց կամ մինչեւ իսկ ճերմակ փողկալ կը կրեն, ու իրենց արտաքին կերպարանքով բնաւ կասկած չեն ներշնչեր թէ իրենց թաքին. այլ կրնամ աւելցնել՝ որչափ կարելի է հնարտանաս մնալու համար՝ թէ անոնցմէ չատերը կեղտոտ ու զարշահոտ էին։ Այն միջավայրին մէջ, ամէն բան հոսած էր. ծխախոտերը, մարդերը; ինչպէս եւ խօսքերը։ Ահա ա՛յն ժամանակ խոր հմտզոմի չեշտով մը կ'ըսէի նորատի աշկերտներուն. «Հրաժարեցէ՛ք ամուսնանալէ. ոգե՛ղ բան է մտածել այր մարդու։ Անկէ ի վեր, փորձը նորոգուեցաւ յաճախ, ու ես վարժուեցայ տակաւ. զայրոյթս նուազ սատիկ է հիմա, բայց զարհանքն անմոռաց մնացած է ինծի։
Եթէ դեռ ա՛յն վիճակին մէջ կը գտնուիք՝ որ կը կարծէք թէ միայն գործաւորները կամ ստորին դասակարգի վերաբերող մարդերը զռեհիկ ու հետեւակ են, այս առիթէն պիտի օգտուիմ հակառակն ապացուցանելու համար, քանզի այն մարդիկ որ ֆրանսական պահականոցները կը զարգարէին՝ երբ ես սկսայ չփոյմ ունենալ իրենց հետ, ամենքը կը պատկանէին քաղաքին կամ սիկակրեար կոչուած դասակարգին։ Վաճառականներ, պաշտօնեաներ, արուեստագէտներ, բժիշկներ, փաստաբաններ կամ նոտարներ, ամենքն ալ կը բաղկանային այնպիսիներէ՝ որոնք, իրենց համազգեստները հանած, ձեռնոց կամ մինչեւ իսկ ճերմակ փողկալ կը կրեն, ու իրենց արտաքին կերպարանքով բնաւ կասկած չեն ներշնչեր թէ իրենց համար հեշտ է անաղմուկ ըլլալ, երբոր զաւակներուն։ Քանի որ համակուած է իր անձնատուր կ'ըլլան իրենց հակամիտութիւններուն։
Ճամբորդներուն ու ամէն մարդու համար հաճոյութիւնի կեղեւ մը կրելով շատ լաւ կ'ընէ ա՛յն մարդը՝ որուն նկատումէ զուրկ վարմունքն ու անամէջ խօսքերն այնչափ դժուար են, և որուն երեւակայութիւնն ալրի այնչափ գարշ հոտ մը կը ծաւալէ։
Բայց գործն էն, ու Ղալաքանոչէն դուրս, կոյ ընտանիք մը, ու հո՛ն է դիս սարսափեցնող բանը։ Ի՞նչ կը փոխադրէ այս պարոնը իր ընտանեկան յարը. իր ունակութիւնները թէ իր վայելչանքը (décorum) իր անհոգութիւնը թէ իր բարեկերպութիւնը։ Միթէ կը ջանա՞ պարկեշտ, զգուշաւոր պատշաճ վարմունք ցոյց տալ իր կնոջ ու իր զաւակներուն հանդէպ։ —Աւա՜ղ, ո՛չ, սիրելիդ իմ։ Զպիտի՞ ըսեմ թէ դիտոն մը հետեւանքն է իր իր գռեհիկ ըլալը, թէեւ սոսկալի այնպէս կ'երեւի, բայց ո՛չ ուրեք իր տմարդութիւնն աւելի ծայրայեղորէն կը յայտնուի։ Իր ընտանիքին մէջ, մարդ այլ ևս բնաւ պատճառ չունենար ինքզինքը նեղելու։ կ'ընէ ինչ որ ուզէ, և ոչ ոք իրաւունք ունի անոր ըրածին չը հաւանելու։
Ի՞նչ փոյթ թէ խորշում կը ներշնչէ իր կնոջ կամ չար օրինակներ կուտայ իր զաւակներուն։ Քանի որ համակուած է իր առօրեայ գոլեներուն մանկոգութիւններն ու պէտք ունի հանգչելու, միթէ կը խորհի՞ բոլոր այս բաներուն վրայ։ Պէտք է լսել այս բանակալը՝ ի բոր կը գոչէ իր ամենարիրտ ձայնովն ու չեշտով մը. Միթէ ազատ չե՞մ ես իմ տանս մէջ։ որով իրր թէ ըսել ուզէր. Միթէ ազատ չե՞մ հեշտորէն ամէն կոչտութիւն ընելու։
Երբոր ամուսնանաք, սիրելիդ իմ Պօղոս, պէտք դիտնաք թէ ի՞նչպէս ադէնանքու ենթակայ կը գտնուի այն բնատանիքը՝ որ իրր պետ ունի այս տեսակ մարդ մը։ Սա ինքզինքը ինքզինքը մէկը կը կարծէ, մինչդեռ սիրելիս մինչ մը է. կը պատուայ, կը հայհոյէ, վայրենաբար կը վարուի իր զաւակներուն հետ, ու չի յարգեր նոյն իսկ իր անմուսնէ, հէք հպատակը՝ որուն տրտմազդեցիկ ակնարկը կը Թուի ըսել. «Մինչ ոյսպէս պիտի ըլայ իմ բնեկան, քանի որ այս մարդն է իմ ամուսինս։» Եւ սակայն այս կինը շատ երջանիկ եղած պիտի ըլլա՞ իրրոր սրրոտ սիրելով իր ամուսինը, բայց սա չէ ուզած։
Ի՞նչ բան կը պակսի այս մարդուն՝ որ անգամագրօրէն կը վիրաւորէ ուրիշները, այս ամուսինն՝ որ կրնար սէր վայելել, այս հօր՝ որ պարտէր կաթոգին սիրուել ու յարգուիլ։ —Ճաշա՛կ կը պակսի։ Թոթ-զի՛ զինքը այնչափ անպիտան, այնչափ աննշան՝ որչափ ձեզի հաճոյ թուի ենթադրել զայն։ բայց ճաշա՛կ տուէք անոր, ապահով ըլլալով թէ չպիտի կրնայ ընել ընել ո՛չ մէկն ա՛յն անպատշաճութիւններէն, ո՛չ մէկն ա՛յն բրտութիւններէն՝ որոնցմով գրեթէ կը խրոխտանայ, ի՛նչ բանի որ գիտակից չէր, պիտի դպայ զայն։ Իր բնազդէն մարակուելով, պիտի զգուշանայ ինքզինքը կեղտոտելէ և ոչ զգ պիտի վիրաւորէ։ Եր միտքս կը բերեմ այս գաղանաբարոյ մարդերը, որոնցմէ՝ լաւ ըլլալու համար՝ չպիտի պահանջեմ ո՛չ հմտութիւն, ո՛չ տաղանդ, ոչ ալ օ՛ր և իսկ գերազանցութիւն, կը փորձուիմ ճաշակը սահմանել մոմի մարդիւնն։
Ուրեմն սիրելիդ իմ Պօղոս, կան այնպիսի՛ մարդեր՝ որոնք ո՛չ միայն չունին ճաշակ, այլ և չ'են ուզեր կամ չեն կրնար երրեք ունենալ։ Եթէ չզգուշացուին իրենց բարերոյս բնաւորութիւններէն, կրօնքէն ու պատուէն, կան շատ պատճառներ որպէս զի անոնք դուրս չելլեն այն սահմաններէն՝ ուր մարդ կը ցանենայ, նոյն իսկ մէկէ աւելի պատճառներ կան որպէս զի հոն մնան։

(Շարունակելի)